

Dr. Vinko Žganec - melograf i zapisivač međimurske popijevke

Lukačić, Darija

Master's thesis / Diplomski rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:386075>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-15**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE**

DARIJA LUKAČIĆ

DIPLOMSKI RAD

**DR. VINKO ŽGANEC – MELOGRAF
I ZAPISIVAČ MEĐIMURSKE
POPIJEVKE**

Zagreb, rujan 2018.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE
(Čakovec)**

DIPLOMSKI RAD

Ime i prezime pristupnice: Darija Lukačić

**TEMA DIPLOMSKOG RADA: Dr. Vinko Žganec – melograf i zapisivač
međimurske popijevke**

MENTOR: Branimir Magdalenić, viši predavač

Zagreb, rujan 2018.

SADRŽAJ

SAŽETAK	1
SUMMARY	2
UVOD	3
1. Vratišinec – rodno mjesto akademika Vinka Žganca	5
2. Život dr. Vinka Žganca	9
2.1. Djetinjstvo i školovanje.....	9
2.2. Svećenički poziv i boravak u Međimurju	11
2.3. Život u Somboru	14
2.4. Povratak u Zagreb	14
3. Djela dr. Vinka Žganca	17
3.1. Prvo razdoblje (1908. – 1925.).....	17
3.1.1. Objavljeni radovi Vinka Žganca od 1908. do 1925. godine	19
3.2. Drugo razdoblje (1926. – 1944.).....	21
3.2.1. Objavljeni radovi Vinka Žganca od 1926. do 1944. godine	22
3.3. Treće razdoblje (1945. – 1964.).....	25
3.3.1. Objavljeni radovi Vinka Žganca od 1945. do 1964. godine	27
3.4. Četvrto razdoblje (1965. – 1976.)	34
3.4.1. Objavljeni radovi Vinka Žganca od 1965. do 1976. godine	35
4. Međimurska popijevka.....	38
4.1. Smotra „Međimurske popevke“ u Nedelišću	39
4.2. Bilježenje popijevaka	41
4.2.1. Pjevači i kazivači.....	43
5. Kulturni život po uzoru na Vinka Žganca.....	48
5.1. Osnovna škola „dr. Vinka Žganca“ Vratišinec	48
5.1.1. Glazbeno stvaralaštvo „dr. Vinka Žganca“	50

5.2. Osnovna škola „dr. Vinka Žganca“ Zagreb	50
5.3. Međimurska zaklada za obrazovanje „dr. Vinko Žganec“.....	52
5.4. KUD „dr. Vinko Žganec“ Vratišinec	53
5.4.1. Festival Žgančevih zapisa	58
5.5. Mješoviti pjevački zbor „dr. Vinko Žganec“ Vratišinec.....	59
5.5.1. Festival pjevačkih zborova „Vincekova zipka“	60
6. Spomenici Vinku Žgancu.....	62
6.1. Spomen – ploča na kući u Vratišincu.....	62
6.2. Biste Vinka Žganca	64
6.2.1. Bista u dvorištu Učiteljskog fakulteta u Čakovcu.....	64
6.2.2. Bista ispred kapele Sv. Križa u Vratišincu.....	65
6.2.3. Bista ispred OŠ dr. Vinko Žganec u Vratišincu.....	66
ZAKLJUČAK	68
PRILOZI	69
Razgovor s gospođom Dragicom Karolinom Šimunković	69
LITERATURA.....	74
Kratka biografska bilješka.....	79
Izjava o samostalnoj izradi rada.....	80

SAŽETAK

U Vratišinec, malom selu *med Murom i Dravom*, rođen je Vinko Žganec, čovjek koji je *međimursku popevku* spasio od zaborava. Svojom je voljom, upornošću i znanjem dopirao do ljudi koji su otvorili svoju dušu i prisjetili se melodija koje su odzvanjale Međimurjem, ali i izvan njega, dok je njegova ruka sve do posljednjeg dana života ispisivala povijest tog kraja. Cilj ovog diplomskog rada je predstaviti život i djelo akademika dr. Vinka Žganca i time u svakom čitatelju probuditi zrno ponosa i zahvalnosti prema čovjeku koji je dokazao da se povijest i tradicija mogu pronaći i očuvati i na *malom falatu zemle kak je Međimurje*. Nakon proučene literature razgovor s gospođom Dragicom Karolinom Šimunković potvrdio je svaki detalj iz života Vinka Žganca. Kroz četiri razdoblja etnomuzikološkog rada akademika Vinka Žganca istaknuta su djela koja su bila plod mukotrpnog rada i ogromne volje za očuvanjem melodije koja se prenosila kroz povijest. Uz iscrpnu prošlost života i djela Vinka Žganca, u radu se nalazi dokaz da se njegovi zapisi nikada neće zaboraviti jer ništa ne može izbrisati ono što je vrijedno pa čak ni vrijeme.

KLJUČNI POJMOVI: dr. Vinko Žganec, Vratišinec, Međimurje, međimurska popijevka, kultura

SUMMARY

Vinko Žganec, the man who saved *međimurska popevka* from oblivion, was born in Vratišinec, a small village *between the Mura and Drava rivers*. With his will, persistence and knowledge he had reached out to people who opened their souls and who recalled the melodies which reverberated both in and outside of Međimurje, and all the while his hand had been writing out the history of this region until the last day of his life. The aim of this dissertation is to present the life and work of the academic Dr Vinko Žganec and thus awaken in every reader a grain of pride and gratitude for the man who proved that history and tradition could be found and preserved even on “*a small piece of land such as Međimurje*”. After having studied the literature, a conversation with Mrs Dragica Karolina Šimunković confirmed every detail from the life of Vinko Žganec. Works which were the fruit of painstaking labour and tremendous will to preserve a melody which has been transmitted through history were distinguished throughout four periods of ethnomusicological work of the academic Vinko Žganec. Besides the extensive history of life and work of Vinko Žganec, the dissertation brings forward a proof that his records would never be forgotten, as nothing can erase what is valuable, not even time.

Key Words: Dr Vinko Žganec, Vratišinec, Međimurje, međimurska popijevka, culture

UVOD

Dr. Vinko Žganec jedan je od istaknutijih ličnosti u povijesti hrvatske znanosti i kulture. Njegov je životni put već od samog rođenja u malom Vratišincu bio prepun prepreka koje je samo uporna i bistra osoba mogla savladati (Bartolić, 2006). Zbog političkih neprilika koje su krajem 19. i početkom 20. stoljeća bivale na području Međimurja, rijetko je koje dijete bilo poslano na školovanje preko *granice* u drugu državu. Vinko Žganec je od malih nogu pokazivao svoj talent koji je 1908. godine zabljesnuo zajedno sa zapisom prve hrvatske pučke popijevke *Megla se kadi, hajdina cvete* (Bartolić, 1978).

Vinko Žganec je 1914. godine završio *Teološki fakultet* u Zagrebu nakon kojeg je nekoliko godina radio u svećeničkoj službi. Posebno valja istaknuti njegov rad u Dekanovcu, koji je rezultirao poznanstvom i doživotnim prijateljstvom s Florijanom Andrašecom. Ubrzo je Žganec završio i *Pravni fakultet* s doktoratom, ostavio je svećenički rad te se oženio. Vinko Žganec je zajedno s nekolicinom intelektualaca aktivno radio na oslobođenju Međimurja od mađarske okupacijske vlasti. Tome je uvelike pomogla prva Žgančeva knjižica iz 1916. godine pod nazivom *Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja* koja se sastojala od svega osamdesetak zabilježenih popijevaka. Ta je knjižica bila glavni dokaz da u Međimurju žive Hrvati, da govore hrvatskim jezikom i da je Međimurje dio povijesnog hrvatskog teritorija (Bajuk, 2017).

U tridesetim se godinama života seli u Sombor gdje se posvetio pravničkom poslu. Napisao je nekoliko pravnih knjiga, a uz pravo nije zaboravio na zapisivanje napjeva. Za života u Somboru Vinko Žganec je zabilježio oko dvije tisuće pjesama i melodija narodnih igara iz Vojvodine i Hrvatske (Fracile, 1991). Zbog II. svjetskog rata Vinko Žganec je došao živjeti u Zagreb gdje se u potpunosti posvetio glazbi. Kroz rad u visokim državnim kulturnim i znanstvenim organizacijama, Vinko Žganec se i dalje bavio istraživačkim i sakupljačkim radom, djelovao je također kao teoretičar, redaktor, organizator i pedagog (Bartolić, 2006).

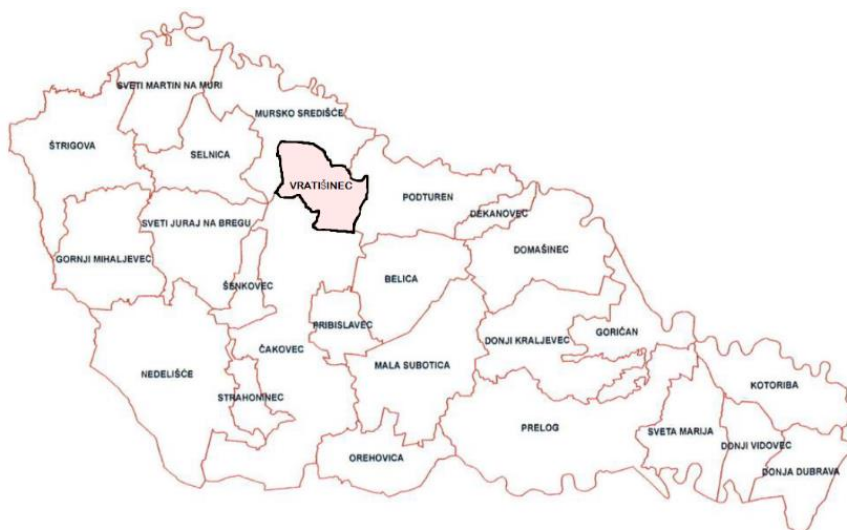
Slika 1. Vinko Žganec (Izvor: <http://www.mtraditional.com/zganec.html> pristupljeno 7. kolovoza 2018.)

Želja mi je u ovom diplomskom radu prikazati život Vinka Žganca od rođenja u njegovom rodnom Vratišincu, do smrti u Zagrebu. Međimurska popijevka, narodna popijevka općenito kao i sva njegova objavljena i neobjavljena djela spomenik su izražen u melodijama pučkog pjeva koji je lišen materijalnog oblikovanja (Guršić, 1970). Proučavajući literaturu i razgovarajući s Dragicom Karolinom Šimunković spoznala sam neizmjereno puno podataka i činjenica koje kao djevojka rođena devedesetih godina 20. stoljeća nisam mogla doživjeti. Kroz rad se prikazuje život Vinka Žganca, istaknuta su značajna djela koja su se protezala kroz četiri razdoblja njegovog djelovanja. Uz svako razdoblje nalazi se popis njegovih objavljenih radova (Starčević-Štambuk, 1991).

U Vratišincu ima ustanova, društava i manifestacija koje s ponosom nose ime dr. Vinka Žganca. Drago mi je da sam i ja dio tih ljudi kojima je stalo da nadolazeće generacije dožive *međimursku popevku* u punom smislu te riječi.

1. Vratišinec – rodno mjesto akademika Vinka Žganca

Vratišinec, susjedno selo Gornji Kraljevec i zaselak Remis čine Općinu Vratišinec. Općina Vratišinec nalazi se u sjevernom dijelu Međimurske županije, a omeđena je Gradom Čakovcem s južne strane, Gradom Mursko Središće sa sjeverne strane te Općinom Podturen s istočne strane. Površina Općine iznosi 1662,32 ha, od čega 754,47 ha otpada na Vratišinec, a 907,88 ha na Gornji Kraljevec (Leček i Turk, 2018).

Slika 2. Položaj Općine Vratišinec u Međimurskoj županiji (Izvor: Car, K. (2014).

Procjena ugroženosti od požara Međimurske županije)

Vratišinec se prvi put spominje 1458. godine u ispravi Zagrebačke biskupije u kojoj je kralj Matija Korvin spominjao imanje koje je graničilo s tri sela (Štrukovec, Merhatovec i Vratišinec). Nakon toga, 1478. godine, Vratišinec i mnoga druga mjesta spominju se kao vlasništvo obitelji Ernušti. U razdoblju novog vijeka Vratišinec je bio u sjeni susjednog sela, Gornjeg Kraljevca, koje je bilo jedno od gospodarski najvažnijih mjesta u Međimurju. Tijekom 19. stoljeća Međimurje je pripadalo povijesnom prostoru Mađarske sve do 1848. godine kada je, zahvaljujući banu Josipu Jelačiću, vraćeno Hrvatskoj (Leček i Turk, 2018). Nedugo zatim, točnije 1861. godine, Hrvatska je izgubila područje današnjeg Međimurja, a time su i naselja dobila mađarske nazive. Tako je Gornji Kraljevec bio *Felsőkirályfalva*, a Vratišinec *Murasiklós* (Frančić, 2008, prema Leček i Turk, 2018).

Krajem 19. stoljeća Vratišinec je obilježila gradnja željezničke pruge. Tom prugom mađarska je vlast povezala veća i važnija gospodarska središta (Marciuš, 2010, prema Leček i Turk, 2018). Uz gradnju željezničke pruge veže se i anegdota o imenu sela koja kaže da su mještani u doba gradnje pruge znali ukrasti šine, nakon čega bi se za njima vikalo „*vрати šine!*“. Uz to stoljeće vezan je početak pučkog školstva u čiju je svrhu 1874. godine podignuta školska zgrada. Početkom 20. stoljeća u Međimurju se stvorila grupa ljudi među kojima je bio i Vinko Žganec. Oni su uvelike doprinijeli tome što je Međimurje ponovno vraćeno Hrvatskoj (Leček i Turk, 2018).

Slika 3. Središte Vratišincea krajem 1. svjetskog rata (Izvor: Leček, I. i Turk, Z. (2018).

Vratišinec, Općina i njeni ljudi – povijest i sadašnjost)

Što se tiče stanovništva, osamdesetih godina 18. stoljeća u Vratišincu je živjelo 245 stanovnika. Iz godine u godinu taj se broj povećavao i 1910. godine je u Vratišincu zabilježeno 646 stanovnika. U međuratnom razdoblju, 1931. godine za vrijeme popisa stanovništva Vratišinec ih broji 975 (Korenčić, 1979, prema Leček i Turk, 2018). Nakon drugog svjetskog rata, broj stanovništva još uvijek je u rastu pa je tako 1948. godine Vratišinec imao 1251 stanovnika, da bi 1991. godine završio s 1520 stanovnika. Prema zadnjem popisu stanovništva iz 2011. godine u Vratišincu živi 1392 stanovnika (Leček i Turk, 2018).

Svi ti podaci i brojke ne mogu u potpunosti dočarati ljepotu i raskoš Vratišincea, stoga su mnogi baš po uzoru na akademika Vinka Žganca o svom rodnom mjestu zapisali pokoju lijepu riječ ili stih.

Primjer toga je sljedeći tekst koji je, sada već davne 2005. godine, napisala Magdalena Šoltić, učenica tada 6. razreda OŠ „dr. Vinko Žganec“ iz Vratišincea. Tekst je napisala na kajkavskom narječju i od tada se koristi kao nastavni predložak u nastavi Hrvatskog jezika.

VRATIŠINEC

Vratišinec je selo v šteromu jo živim već trinojst let. Da ono nema ime lahko bi ga zvali „Raj“. V jemu je roznoga živleja. Jeni živijo po starom selskom običaju, a jeni pak po ovoj najnovjejšoj modi z mobitelaj, linijaj, kompjuteraj i tak dale.

No, kak god Vratišinčari živeli, oni su delavni i šparavni ljudi. Vratišinsko pole je lejpo obdelano. Čim se sneg otopi i zemla malo posuši, već se sadi kalampejr, seja kuruza, cukurepa, suncokret, a za pšenica štera je bila posejana još v jesen se verno staraju. Ne brigaju se Vratišinčari samo za pole. Još 1848. Leta su spoznali da se treba i vučiti. Toga leta odprta je v Vratišincu pučla škoula i do den denes se v joj mali Vratišinčari vučiju čitati i pisati prva slova. Denes ona ima ime velikoga etnomuzikologa dr. Vinka Žganca, šteri je rođeni Vratišinčar. Z južne strone vum Vratišincea križaju se cesta i štreka i obadvej pelaju v Čakovec kam mlajši hodaju dale v škoulu, a stariši na delo. Po toj istoj cesti dojde se i do grobja, de si počivaju vratišinske dušice, štere je na vejčno počivalište sprovojal zvon storih zvonci naše cirkve.

I tak, dok se pšenica nuše na vetru, kak v zipki dete, suncokreti se smejejo na sunco, a kuruza šoušja z svojim dugimi listi, mislim si: „Kak je lepi moj Vratišinec!“

Magdalena Šoltić

Slika 4. Tekst o Vratišincu autorice Magdalene Šoltić

(osobna arhiva)

Prema riječima Zdravka Mlinarića (2018), načelnika Općine Vratišinec, koji uspješno vodi Općinu punih dvanaest godina, u Vratišincu se njeguje spomen na Vinka Žganca. U središtu se sela nalazi stara lipa koja ima svoje *žile kucavice*. To su ulice koje se križaju u središtu sela, a jedna od njih nosi ime dr. Vinka Žganca. Na samom početku ulice ponosno *stoji* kuća u kojoj je rođen Žganec.

Slika 5. Rodna kuća dr. Vinka Žganca u Vratišincu
(osobna arhiva)

Osim u Vratišincu, u Međimurju Ulicu dr. Vinka Žganca možemo pronaći i u Čakovcu, Goričanu, Gornjem Hrašćanu, Kotoribi, Mačkovcu, Maloj Subotici, Murskom Središću, Novom Selu na Dravi, Orehovici, Peklenici, Prelogu, Pribislavcu, Selnici i Šenkovcu, ali i izvan međimurskih granica i to u Varaždinu, Samoboru, Bjelovaru i Zagrebu (Frančić, 2017).

U Vratišincu danas mnoge ustanove, organizacije i događaji nose ime Vinka Žganca. To su Osnovna škola, Dom kulture, kulturno umjetničko društvo koje svake godine u prosincu na obljetnicu smrti Vinka Žganca organizira *Festival Žgančevih zapisa* i mješoviti pjevački zbor koji pak za obljetnicu rođenja Vinka Žganca, koja je krajem siječnja, pokušava na jednom mjestu skupiti zborove koji višeglasnim pjevanjem izvode napjeve koje je zabilježio Vinko Žganec (Leček i Turk, 2018).

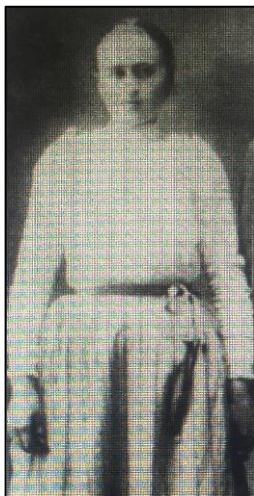
Slika 6. Dom kulture „dr. Vinko Žganec“ u Vratišincu
(osobna arhiva)

2. Život dr. Vinka Žganca

Vinko Žganec rođen je u Vratišincu 22. siječnja 1890. godine. Osnovnu je školu završio u svom rodnom selu, a srednju u Varaždinu i Zagrebu. Upisao je Teološki fakultet uz koji je učio glazbu. Nakon kratkog službovanja u Dekanovcu, Vinko Žganec je završio Pravni fakultet, ostavio svećeničko zvanje i osnovao obitelj s kojom odlazi živjeti i raditi u Sombor dugi niz godina. Silom prilika, jer je započinjao II. svjetski rat, Žganec se ponovo vratio u Zagreb gdje se glazbi posvećuje u svakom smislu te riječi. Umro je u Zagrebu 12. prosinca 1976. godine, a pokopan je u Vratišincu, na groblju svog rodnog mjesta (Bartolić, 2006).

2.1. Djetinjstvo i školovanje

U siječnju na dan svetog Vinka rođen je Vinko Žganec (Frančić, 2017). Prema Matičnoj knjizi rođenih župe Vratišinec, Vinko Žganec je rođen 22. siječnja 1890. godine. Što se tiče njegove obitelji, poznato je da je sin Marije rođene Rihtarec i Pavla Žganca. Poznato je i da su mu kumovi bili Mihalj Novak i Terezija rođena Mrazović, a krstio ga je župnik župe Vratišinec Martin Koter (Bartolić, 2006). Marija Žganec je s mužem Pavlom uz Vinka podigla još sedmero djece (Miju, Rudolfa, Martina, Mirka, Rožu, Agu i Tereziju). Uz to što je znala puno pjesama i što je potaknula Vinka Žganca na sakupljanje narodnog blaga, i sama je zapisivala običaje u Vratišincu s kraja 19. i početka 20. stoljeća. Iza sebe je ostavila preko tisuću stranica rukopisa, a dio tih običaja objavio je Vinko Žganec 1968. godine (Leček i Turk, 2018).

Slika 7. Marija Žganec – majka akademika Vinka Žganca (Izvor: Leček, I. i Turk, Z. (2018).

Vratišinec, Općina i njeni ljudi – povijest i sadašnjost)

Prije no što je i sam Vinko Žganec krenuo u školu, Međimurje je bilo pod Ugarskom vlašću. Škole u Međimurju bile su u potpunosti mađarizirane od 1861. godine, kada se ponovnim odcjepljenjem Međimurja od Hrvatske otpor protiv mađarizacije prenio na tlo Međimurja. Na tom području otpor su najviše pružali svećenici kako bi sačuvali hrvatski jezik u crkvama, posebno u Macincu, Selnici i Legradu. Neki od njih bili su Ivan Ivko, Stjepan Možar, Mihovil Gašparlin, Stjepan Sadl, Janko Šenk i Zvonimir Jurko. Kasnije dolaze mladi ljudi koji su borbu prenijeli na narod, proširili je izvan okvira crkve i pisanom riječju nastojali objasniti položaj Hrvata u Međimurju. Neki od tih mladih ljudi bili su Ivan Novak, Luka Purić i Juraj Lajtman (Bartolić, 1989).

Roditelji su jako brzo zapazili talent Vinka Žganca pa su ga po preporuci tadašnjeg župnika Martina Kotera poslali na školovanje u Varaždin. Stara varaždinska gimnazija bila je poznata po školovanju Hrvata iz Međimurja. U toj školi radio je profesor Ivan Milčetić koji je imao posebnu ulogu u Žgančevu životu, ali i životu mnogih generacija. On je predavao hrvatski jezik te je svojim rodoljubljem i znanstvenim radom utjecao na svoje đake (Bartolić, 2006).

Slika 8. Vinko Žganec 1903. godine kao đak II. razreda stare hrvatske varaždinske gimnazije
(Izvor: Bartolić, Z. (1978). *Za vuglom provincija*)

Nakon završetka varaždinske gimnazije, Vinko Žganec otišao je u Zagreb, gdje je od IV. do VI. razreda pohađao gornjogradsku gimnaziju. VII. i VIII. razred polazio je u nadbiskupskom liceju. Već se tijekom svog školovanja isticao svestranom aktivnošću, posebno na polju književnosti, folkloristike i glazbe (Bartolić, 2006). 1906. i 1907. godine suradnik je poznatoga časopisa hrvatske mladeži *Pobratima* (Bartolić, 2003).

Godine 1908. zapisao je svoj prvi zapis jedne međimurske narodne pjesme. Bilo je to u njegovom rodnom Vratišincu, kada je kao gimnazijalac došao kući na školske praznike. Pjesmu *Megla se kadi, hajdina cvete* pjevala mu je sestra Roza (Perić – Polonijo, 1991).

Slika 9. Roza Murković, rođena Žganec (Izvor: Bartolić, Z. (2006).
Dr. Vinko Žganec 1890. – 1979. U prigodi 30. obljetnice smrti 12.
XII. 1976. – 12. XII. 2006.)

2.2. Svećenički poziv i boravak u Međimurju

Nakon što je završio školovanje na zagrebačkoj gimnaziji upisao je Teološki fakultet također u Zagrebu, koji je završio 1914. godine. Uz studiranje, Žganec se intenzivno bavio glazbom. O harmonijama, glazbenim oblicima i kontrapunktu podučavao ga je prof. Franjo Dugan stariji koji je bio poznat kao vrhunski majstor na orguljama. Uz Dugana, mladog je Žganca podučavao i Vjekoslav Rosenberg Ružić (Bartolić, 2003).

Slika 10. Franjo Dugan stariji (Izvor: <http://www.matica.hr/hr/480/franjo-dugan-st-25652/> pristupljeno 3. kolovoza 2018.)

Školovanje u Zagrebu nije omelo Vinka Žganca u zapisivanju napjeva. Nakon prve popijevke iz 1908. godine, Žganec je nastavio obilaziti i ostala sela u Međimurju. Prema Bartoliću (1998) Vinko Žganec je preferirao starinske pjesme.

Na temelju sakupljenih popijevaka napisao je referat koji je pročitao u zagrebačkom sjemeništu na skupu *Zborova duhovne mladeži*. Vinko Žganec bavio se i književnošću. 1914. godine u *Hrvatskoj je prosvjeti* objavio raspravu *Književnost ugarskih Hrvata*. Taj je rad bio od velike koristi jer se iz njega moglo informirati o književnosti bačkobaranjskih, gradišćanskih i međimurskih Hrvata (Bartolić, 1998). Vinka Žganca zanimala je i povijest. Dvadesetih godina Žganec je u *Velikom međimurskom kalendaru* tiskao mnoštvo članaka u kojima je određivao povijest pojedinih sela u Međimurju. Isto tako, iznio je i mnogo podataka o ustanku Međimurja (Bartolić, 1989).

Do 1916. godine Vinko Žganec je sakupio oko osamdesetak popijevaka koje je izdao u vlastitoj nakladi. Ta je zbirka, *Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja*, bila dokaz da stanovnici Međimurja govore hrvatskim jezikom i da taj teritorij pripada Hrvatskoj (Bajuk, 2017).

Nakon što je 1914. godine završio fakultet i postao svećenik, Žganec je ostao živjeti i raditi u Zagrebu. Bio je kapelan u Župi *Sv. Petra* u Zagrebu pa nakon toga u Župi *Sv. Ivana*, također u Zagrebu, gdje ostaje do 1917. godine. U studenom 1917.

godine dolazi u Međimurje jer su ga imenovali župnikom u Dekanovcu (Bartolić, 2006). U Dekanovcu je Vinko Žganec upoznao Florijana Andrašeca koji je znao puno pučkih popijevaka. Žganec je prema pjevanju Florijana Andrašeca zapisao gotove sve pjesme koje su se pjevale u Dekanovcu i okolici (Žganec, 2015).

Prema riječima Dragice Šimunković (2018), Vinko Žganec je tijekom službovanja u Dekanovcu upoznao djevojku koja je kasnije postala njegovom suprugom. Anđela je bila jako draga osoba i radila je kao učiteljica u školi u Podturnu. Zbog ljubavi je Vinko Žganec ponovno odlučio studirati. Upisao je Pravni fakultet u Zagrebu koji je završio već 1919. godine (Krader, 1991).

Odmah po završetku studija, Vinko Žganec se aktivno uključio u pokret za oslobođenje Međimurja od tadašnje ugarske vlasti. Zajedno s drugim istaknutim Hrvatima iz Međimurja, Vinko Žganec je tijekom I. svjetskog rata radio na priključenju Međimurja Hrvatskoj. Ubrzo je Žganec ostavio svećenstvo i 31. prosinca 1921. godine ulazi u brak s Anđelom Potočnjak (Bartolić, 2006).

Slika 11. Vinko Žganec sa suprugom Anđelom Žganec r. Potočnjak (Izvor: Leček, I. i Turk, Z. (2018). *Vratišinec, Općina i njeni ljudi – povijest i sadašnjost*)

Nakon završetka I. svjetskog rata, Žganec se najprije uključio u obnovu prosvjetnog i kulturnog života Međimurja, a od 1922. godine je radio kao županijski službenik u Povjereništvu za Međimurje. Od 1924. do 1925. godine vršio je dužnost građanskog povjerenika za Međimurje (Bartolić, 2006).

2.3. Život u Somboru

15. prosinca 1925. godine Vinko Žganec je preselio u Sombor (Vuk, 1991). Prema Bartoliću (2003) razlog zbog kojeg je Žganec napustio Čakovec bio je nezadovoljstvo statusom znanstvenog i kulturnog djelatnika. U Somboru je otvorio vlastiti odvjetnički ured. Uz pravnički posao nije zaboravio na glazbu, no tamo se njome bavio u znatno manjoj mjeri u odnosu na ranije godine.

Za života u Somboru, Vinko je Žganec upoznao i ophodio nova područja, no to novo okruženje nije potisnulo u zaborav njegovo rodno Međimurje. U slobodno je vrijeme, uz bilježenje napjeva, radio na harmonizacijama pjesama za različite zborove. U tom razdoblju, Vinko je Žganec skladao i vlastita glazbena djela (Vuk, 1991).

Vuk (1991) ističe kako je vrijednost zapisa koje je zabilježio Žganec u razdoblju između 1925. i 1941. godine neprocjenjiva. Veliku vrijednost tim zapisima dali su sami ljudi, odnosno pjevači, koji su u vrijeme zapisivanja imali između 60 i 80 godina. Toličke godine dokazivale su da su pjevači koje je Žganec ophodio bili izvrsni poznavatelji autentičnog narodnog melosa svojega kraja.

Iako je napustio svećenstvo, Vinko Žganec je i dalje bio poštovan u tim krugovima društva. 1934. godine izašao je *Hrvatski crkveni Kantual* i to zahvaljujući Žgancu koji je, uz ostale crkvene glazbenike, radio tiho, ali aktivno na pripremama za izdavanje. Dokaz da je bio cijenjen je pismo kojim je izdavač *Kantuala* zamolio Vinka Žganca da napiše stručnu recenziju bez koje djelo ne može biti predstavljeno javnosti (Vuk, 1991).

2.4. Povratak u Zagreb

Zbog ratnih neprilika, Vinko Žganec 13. ožujka 1941. godine seli iz Sombora u Zagreb (Vuk, 1991). Kako bi mu olakšala rad, njegova supruga Anđela odrekla se svog zvanja kako bi mu uvijek bila potpora (Bartolić, 1989). Što se tiče glazbe, ubrzo objavljuje svoje harmonizacije i slobodne obrade narodnih napjeva za dječje, ženske, muške i mješovite zborove (Bezić, 1991).

U početnim povratničkim godinama, Žganec je obavljao dužnost državnog odvjetnika. Zbog gubitka državnog odvjetništva, Žganec je ponovno pokrenuo posao privatnog odvjetništva, no ni to nije dugo potrajalo. Od 1943. godine pa do kraja II.

svjetskog rata postaje tajnikom *Hrvatskog autorskog društva (HAD)* (Bezić, 1991). Svestranost Vinka Žganca vidljiva je i u ovim godinama. Od 1945. do 1948. godine radio je u *Etnografskom muzeju* u Zagrebu, dok je istodobno obnašao dužnost savjetnika povjerenstva za razgraničenje sa susjednim zemljama. Pokretanjem *Instituta za narodnu umjetnost* u Zagrebu 1948. godine, Vinko Žganec postaje njegovim prvim ravnateljem (Bartolić, 2006). Uslijedili su veliki sakupljački pohodi, zapisivanja i redigiranja brojnih novih knjiga i radova. Vinko Žganec je sudjelovao na mnogih predavanjima, smotrama i kongresima (Bartolić, 1989).

Vinko Žganec dio svog života posvetio je podučavanju pa je tako uz rad u *Institutu* predavao Glazbeni folklor na *Muzičkoj akademiji* u Zagrebu. Uz to, radio je na osnivanju *Društva hrvatskih folklorista* i *Saveza folklorista Jugoslavije* (Bartolić, 2006). Vinko Žganec pripadao je skupini stručnjaka koja je sudjelovala u pripremi i organizaciji Četvrte konferencije *Međunarodnog savjeta za folklornu glazbu (International Folk Music Council - IFMC)* 1951. godine u Opatiji - kao i popratnog velikog folklornog festivala (Bezić, 1991). Istaknuvši se svojim radom u području folklor, dobio je čast da od 1952. godine bude predsjednik *Jugoslavenskog komiteta međunarodnog savjeta za glazbeni folklor* (Bartolić, 2006).

Od 1955. godine Žganec je član Izvršnog odbora *International Folk Music Council-a* čije je središte bilo u Londonu. Već je od 1948. godine Vinko Žganec bio dopisni član *Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (JAZU)*, no od 1966. godine postaje njezinim redovnim članom. U svom djelovanju u Akademiji, istaknuo se kao dobar suradnik s *Mađarskom akademijom znanosti*, a tome je doprinijelo sakupljanje popijevaka među Hrvatima u Mađarskoj (Bartolić, 2006).

Za golemi znanstveni, skladateljski i muzikološki rad, Vinko Žganec 1970. godine dobiva nagradu AVNOJ-a. Za života je objavio 184 knjige i publikacije (31 zbirka i monografija, 99 studija, rasprava i članaka, 27 recenzija i prikaza i 27 pojedinačno objavljenih popijevaka). U šezdesetim godinama prošlog stoljeća krenuo je pripremati građu za izdavanje velike međimurske zbirke. Pjesme je rasporedio u 25 tematskih skupina i 11 rukopisnih knjiga. Umro je ne dočekavši objavljivanje svog životnog djela. Bilo je to 12. prosinca 1976. godine u Zagrebu, a pokopan je na groblju u Vratišincu (Bajuk, 2017).

Slika 12. Grob dr. Vinka Žganca na groblju u Vratišincu (osobna arhiva)

Dr. Zvonimir Bartolić je u mnogim svojim knjigama spominjao život i djelo akademika Vinka Žganca. U pjesmi *Križ vratišinski svijetli*, Bartolić Vinka Žganca naziva kraljem hrvatske popijevke.

KRIŽ VRATIŠINSKI SVIJETLI

Hommage kralju popevke horvatske dr. Žgancu

Postojan i tih
tek križ "cirkveni"
svijetli u daljini.
U svojem stoljetnom miru
ravnica tvrdoglavo živi
život stoljetni.
Na brežuljku
pod borima starim
jedan čovjek zemlji predan
u miru počiva.
Odakle mu ime?
U zvijezdama dalekim
ono je zapisano.
Zove se zemlja,
zove se glas zemlje,
njezin najljepši glas,
glas složen u popevku horvatsku.

Iznikao je iz zemlje ove.
Njezinim rosama je gazio,
matere horvatske riječi pamtio,
riječi njezine u knjigu
vječnosti pisao.
Tisuću je ljeta prošlo,
za mnoga druga nebrojena
nitko i ne pita.
Svi hrle u budućnost,
a sve najljepše stvorila je prošlost,
prošlost je stvorila
popevku horvatsku,
koju i nebo sluša.
Na vratišinskom groblju,
pod bori
kralj horvatske popevke počiva,
a križ vratišinski
svijetli u daljini.

Zvonimir Bartolić

Slika 13. Tekst posvećen Vinku Žgancu (Izvor: Bartolić, Z. (2006). *Dr. Vinko Žganec 1890. – 1979. U prigodi 30. obljetnice smrti 12. XII. 1976. – 12. XII. 2006.*)

3. Djela dr. Vinka Žganca

Prema Beziću (1991) etnomuzikološko stvaralaštvo i djelovanje Vinka Žganca dijeli se u četiri razdoblja. Prvo razdoblje od 1908. do 1925. godine obilježilo je objavljivanje zbirki zapisa i harmonizacija narodnih popijevaka iz Međimurja. Drugo razdoblje, od 1926. do 1944. godine, Bezić je nazvao prijelaznim. Treće razdoblje je trajalo od 1945. do 1964. godine i to je bilo razdoblje vrlo intenzivnog profesionalnog etnomuzikološkog rada koje je bilo obilježeno terenskim istraživanjem, studijskim radom, izdavanjem novih zbirki i sl. Od 1965. do 1976. godine trajalo je četvrto razdoblje koje je Vinko Žganec započeo onim ritmom kojim je radio u trećem razdoblju, no zbog starosti taj se tempo rada usporio.

Prema Starčević–Štambuk (1991) nakon svakog razdoblja navodim objavljene radove Vinka Žganca koje je ona grupirala u tri skupine (etnomuzikološki i muzikološki radovi, muzikalije – harmonizacije, obrade, kompozicije te publikacije iz oblasti prava).

3.1. Prvo razdoblje (1908. – 1925.)

1908. godine, Vinko Žganec pod pseudonimom *Mesopotamski*, objavljuje 23 feljtona o političkim prilikama u Međimurju u listovima *Hrvatstvo* i *Hrvatsko pravo*. Od 1908. godine pjesničkim i proznim priložima sudjeluje i u *Luči* pod pseudonimima *Mesopotamski* i *Miška Prprišov* (Bartolić, 2003). Iste godine u svom je rodnom selu zapisao prvu hrvatsku pučku popijevku *Megla se kadi, hajdina cvete* (Bezić, 1991).

Prema Bartoliću (1978) to je bio presudan korak za hrvatsku narodnu poeziju Međimurja i za hrvatski folklor. 1911. godine Žganec je surađivao s različitim listovima i časopisima. Postao je jedan od najplodnijih suradnika časopisa *Sv. Cecilija* u kojem je pisao o različitim problemima glazbe, glazbene recenzije i članke. U *Hrvatskoj prosvjeti* pisao je o književnim i kulturnim problemima ugarskih Hrvata (Bartolić, 1978).

Megla se kadi.

Školski praznici Vrtišinec 1908.

Okretno. Vrtišinci.

Me - gla se ka di, haj - di - na¹⁾ cve - te.

Što²⁾ bo tu haj - di - nu žel, dx³⁾ ga na njoj

Megla se kadi, hajdina ovete.
Što bo tu hajdinu mlatil,
Da ga na njoj zrnja ne!
Mladi Martin mlatil bo,
Koji je već junak ne. Mladi...

Samo na 2. dio melodije pjeva se daljni tekst:

zr - nja ne. Mla - da A - ga⁴⁾ že - la bo,

Aga ide kre⁵⁾ njega,
Veli, da ne za njega.
Daj joj nejtlo⁶⁾ za njega,
Ne bi išla kre njega.

Srebrna je žnoriga,
Kuju nosi Agica.
Išće⁷⁾ lepši prsten zlat,
Koga nosi Tinek mlad.

¹⁾ hajda, ²⁾ tko, ³⁾ kad, ⁴⁾ pjeva se svakoj djevojci i momku.

⁵⁾ kraj, uz, ⁶⁾ ne bi bilo, ⁷⁾ jošle.

ko - ja već de - voj - ka ne. Mla - da A - ga

že - la bo, ko - ja već de - voj - ka ne.

Slika 14. Notni zapis prve hrvatske pučke popijevke (Izvor: Bartolić, Z. (2006). Dr. Vinko Žganec 1890. – 1979. U prigodi 30. obljetnice smrti 12. XII. 1976. – 12. XII. 2006.)

Nakon što je zapisao prvu međimursku pučku popijevku nastavio je sakupljati i po drugim mjestima u Međimurju. 1912. godine je na temelju pedesetak zapisanih napjeva sastavio referat koji je čitao u zagrebačkom sjemeništu na susretu *Zborova duhovne mladeži*. Uz školovanje na *Teološkom fakultetu*, Vinko Žganec je kod profesora Franje Dugana privatno učio kontrapunkt i harmoniju. Do 1916. godine

Žganec je uspio sakupiti 81 napjev koji je objavio u prvom svesku *Hrvatskih pučkih popijevaka iz Međimurja*. Četiri godine kasnije je izašao drugi svezak sa 43 napjeva, dok je 1921. godine objavio drugo izdanje prvog sveska *Hrvatskih pučkih popijevaka iz Međimurja* (Bezić, 1991).

Nakon I. svjetskog rata, Vinko Žganec aktivno je sudjelovao u kulturnom životu novooslobođenog Međimurja uređujući *Međimurske novine* i *Glas Međimurja i Zagorja*. U prvom je razdoblju svog djelovanja objavio etnomuzikološku knjigu svatovskih običaja i nekoliko knjiga koje se odnose na pravo (Bartolić, 2003).

1922. godine je u zagrebačkom časopisu *Nova Evropa* objavio članak *Organizacija naše melografije*. Tim člankom najavio je nadolazeću uspješnost u prikupljanju vokalne folklorne glazbe u Hrvatskoj. 1924. i 1925. godine u izdanju *Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu* (JAZU) i uz podršku profesora Dugana, Vinko Žganec je objavio 638 svjetovnih i 264 crkvene međimurske narodne pjesme (Bezić, 1991).

3.1.1. Objavljeni radovi Vinka Žganca od 1908. do 1925. godine

Tablica 1. Popis objavljenih radova Vinka Žganca od 1908. do 1925. godine (Starčević-Štambuk, A. (1991). *Bibliografija radova Vinka Žganca*, str. 401-414.)

GODINA OBJAVLJIVANJA	NAZIV OBJAVLJENOG RADA
ETNOMUZIKOLOŠKI I MUZIKOLOŠKI RADOVI	
1911.	O hrvatskoj pučkoj crkvenoj pjesmi, <i>Sveta Cecilija</i> , Zagreb, 5. str. 88-92.
1912.	O pučkoj crkvenoj pjesmi, <i>Sveta Cecilija</i> , Zagreb, 3-4. str. 25-27.
1914.	Crkvene pjesme iz samoborske okolice, <i>Sveta Cecilija</i> , Zagreb, str. 61.
	Harmonizacija pučkih pjesama, <i>Sveta Cecilija</i> , Zagreb, str. 86-89.
	Jesu li hrvatski korali „mrtvačke pjesme“?, <i>Sveta Cecilija</i> , Zagreb, str. 33-35.
1916.	Međimurska „spričavanja“, <i>Sveta Cecilija</i> , Zagreb, 10. str. 137-145.
1917.	Franjo Fundak i njegova kantorska knjiga, <i>Sveta Cecilija</i> , Zagreb, 11, str. 52-54.

1919.	O Međimurju i o međimurskoj popijevci, (Predavanje prigodom „međimurske umjetničke večeri“ u hrvatskom konzervatoriju u Zagreb, 11.2.1919), <i>Sveta Cecilija</i> , Zagreb, god. 13, str. 47-50.
1921.	<i>Starješinstvo ili kapitanjstvo, Govori, napitnice, popevke i pitalice</i> , Čakovec, Međimurska tiskara, 78. str.
	Međimurske crkvene božićne pjesme, <i>Sveta Cecilija</i> , Zagreb, 5, str. 149-152.
	Takozvana „istarska“ ljestvica, <i>Sveta Cecilija</i> , Zagreb, 15, str. 8-10.
1922.	Međimurska pučka popijevka, <i>Nova Evropa</i> , Zagreb, knj. 6, br. 3-4, str. 85-90.
	Organizacija naše melografije, <i>Nova Evropa</i> , Zagreb, knj. 6, br. 3-4, str. 81-84.
1924.	<i>Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja</i> , I. svezak, (<i>Svjetovne</i>), Zagreb, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 352. str. (Zbornik jugoslavenskih pučkih popijevaka, knj. I)
1925.	<i>Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja</i> , II. svezak, (<i>Crkvene</i>), Zagreb, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 352. str. (Zbornik jugoslavenskih pučkih popijevaka, knj. I)
MUZIKALIJE – HARMONIZACIJE, OBRADJE, KOMPOZICIJE	
1916.	<i>Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja</i> , 1. svezak, Zagreb, vlastita naklada, 124 str.
1920.	<i>Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja</i> , 2. svezak, Zagreb, vlastita naklada, 120 str.
1921.	<i>Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja</i> , 1. svezak, 2. izd., Zagreb, St. Kugli, 120 str.
1923.	Zrasla je murvica; Katica, Katica, dva mješovita zbora, <i>Zbirka zborova</i> , Savez Hrvatskog pjevačkog društva, Zagreb.
PUBLIKACIJE IZ OBLASTI PRAVA	
1924.	<i>Zavičajno pravo u Vojvodini, Međimurju i Prekmurju</i> , Čakovec, pišćeva naklada, 96 str.

3.2. Drugo razdoblje (1926. – 1944.)

Prema Vuku (1990) Vinko Žganec je u Somboru živio i radio od 15. prosinca 1925. godine. Bavio se pravnom praksom i teorijom, no nije zaboravio na etnomuzikološki rad. Prema riječima Dragice Šimunković (2018), Vinko Žganec se u Somboru aktivno bavio pravom, ali je uz sebe uvijek ima kajdanku jer je strasno volio zapisivati narodne pjesme.

Punih petnaestak godina, koliko je boravio u Somboru, Vinko Žganec je zabilježio oko dvije tisuće pjesama i melodija narodnih igara iz Vojvodine i okolice, od kojih je 174 zapisa uvršteno u zbirku *Narodne popijevke iz Sombora i okolice* (Fracile, 1991). Uz zapise s tog područja, Vinko Žganec je u razdoblju od 1928. do 1941. godine za vrijeme posjeta Međimurju zabilježio preko tisuću popijevaka crkvenog i svjetovnog sadržaja. Dio tih zapisa je Vinko Žganec pohranio u *Institutu za narodnu umjetnost* u Zagrebu, dok je većinu napjeva zadržao u vlastitoj arhivi. Sveukupno gledajući, Vinko Žganec je za vrijeme boravljenja u Somboru sakupio preko tri tisuće popijevaka (Vuk, 1991).

Vinko Žganec je sa skupinom crkvenih glazbenika dugo radio na izdavanju *Hrvatskog crkvenog Kantuala* koji je objelodanjen 1934. godine. Ideja je nikla još 1912. godine kada je izašao *Hrvatski koral* kojeg je kao bogoslov uredio Vinko Žganec (Vuk, 1991). Dragica Šimunković (2018) se prisjeća kako je Vinko Žganec u svojim mlađim danima glazbu, orgulje i kompozicije učio kod Franje Dugana starijeg, a s Franjom Duganom mlađim je surađivao na *Kantualu*. Za vrijeme boravka u Somboru Vinko Žganec je pisao mladim skladateljima, bodrio ih je i bio je zadovoljan kako poštuju narodnu glazbu i da kad rade harmonizaciju da ne oskrnjaju harmonije, ne izgube onu autohtonost koja je jako važna. Po završetku *Kantuala* Vinko Žganec je od strane izdavača *Glazbeno pjesničko društvo – Vijenac* bio zamoljen da napiše stručnu recenziju bez koje se *Kantual* nije mogao objaviti (Vuk, 1991). Prema riječima Dragice Šimunković (2018), Vinko Žganec je bio vrlo cijenjen i poznat kao vrhunski poznavalac crkvene glazbe i crkvenih narodnih napjeva te je upravo zbog toga baš on bio zamoljen da napiše kritiku.

U razdoblju kada je boravio u Somboru Žganec se više nego prije posvetio izučavanju prava. Pored knjiga, objavljenih 1924. godine, iz područja prava, u

Somboru izdaje knjigu *Uredba o konvalidaciji brakova* i knjigu *Tumačenje krivičnog zakonika* (Bartolić, 1978). Od 1935. do 1941. godine bio je urednik mjesečnika *Pravni pregled*, u kojem je napisao preko 30 pravnih članaka (Vuk, 1991).

U Somboru je Vinko Žganec upoznao dr. Lajoša Kiša s kojim je razvio stručnu suradnju osobno, a još više nakon II. svjetskog rata kad se suradnja nastavila preko *Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti* i MTA-e (*Mađarske akademije znanosti*) (Vuk, 1991).

Povratkom u Zagreb, u prvim ratnim godinama, Vinko Žganec je izabran za glavnog tajnika *Hrvatskog autorskog društva*. Na njegov prijedlog osniva se arhiv napjeva narodnih pjesama *Zbirka narodnih popijevaka*. Zahvaljujući njemu, tiskani su formulari za zapise narodnih vokalnih melodija koji su se u *Institutu za narodnu umjetnost* upotrebljavali sve do početka sedamdesetih godina (Bezić, 1991).

3.2.1. Objavljeni radovi Vinka Žganca od 1926. do 1944. godine

Tablica 2. Popis objavljenih radova Vinka Žganca od 1926. do 1944. godine (Starčević-Štambuk, A. (1991). *Bibliografija radova Vinka Žganca*, str. 401-414.)

GODINA OBJAVLJIVANJA	NAZIV OBJAVLJENOG RADA
ETNOMUZIKOLOŠKI I MUZIKOLOŠKI RADOVI	
1934.	Muzika našega sela, <i>Sklad</i> , Zagreb, 6. str. 2-5.
	Hrvatski crkveni kantual, <i>Obzor</i> , Zagreb, 19. XI. 1934.
1935.	Apostol narodne popijevke, O stogodišnjici Kuhačeva rođenja, <i>Narodno kolo, Kalendar</i> , Zagreb, str. 75-77.
1936.	Uz pjesmu bačkih Šokaca i Bunjevaca, <i>Narodno kolo, Kalendar</i> , Zagreb, str. 75-77.
1937.	Među baranjskim narodnim pjevačima, <i>Narodno kolo, Kalendar</i> , Zagreb, str. 77-79.
1938.	Za narodnom pjesmom po Baranji, <i>Narodno kolo, Kalendar</i> , Zagreb, str. 77-79.
1939.	O međimurskoj narodnoj muzici, <i>Narodno kolo, Kalendar</i> , Zagreb, str. 67-69.

1940.	Moja iskustva kod zapisivanja pučkih melodija, <i>Sklad</i> , Zagreb, 4. str. 5-7.
	Sedam dana sa međimurskim pjevačima, <i>Narodno kolo, Kalendar</i> , Zagreb, str. 75-78.
1941.	Širola, Božidar: Hrvatska narodna glazba, <i>Sveta Cecilija</i> , Zagreb, str. 58.
1944.	Međimurska narodna glazba, Izvor našeg autohtonog umjetničkog stvaranja, <i>Radio list</i> , Zagreb, god. IV, br. 14
	Kroatische Volksweisen und Volkstänze, Zagreb, Zagrebačka prirodna tiskara, 55 str.
MUZIKALIJE – HARMONIZACIJE, OBRADJE, KOMPOZICIJE	
1933.	Ej, Ker i Sentu, Skuhala je čavka; Mi u selu idemo (pjesma „Kraljica“); Loptala se Ana (bunjevačka iz Subotice), Bunjevačke narodne pjesme, <i>Sklad</i> , Zagreb, god., II, br. 3, prilog 36 abcd.
1934.	Drma mi se šubara: (šokačka iz Slavonije); Diko, oči, 'oš do večje doći? (narodna iz Sombora); Marice divojko, (dalmatinska), <i>Sklad</i> , Zagreb, god. III. Br. 5. prilog 52 ab.
	Dvije šokačke, Krastavica, (Stari ples po dvoje); Dura, dura, dorate, <i>Sklad</i> , Zagreb, god. III. Br. 6, prilog 55 ab.
	U mog dike oči povelike; Ej, kad se dvoje volu; Nisam znala, nisam virovala, za mješoviti zbor, <i>Sklad</i> , Zagreb, god. III. Br. 5, prilog 53 abc.
	Moj Isuse raskriljujem tebi ruke; Izbavi me, Bože moćni; Ptičice lijepo pjevaju; Zdrav Kralj mladi, Jezuš dragi; Sretnih li vas grješnih ljudi; Dobri Kriste, Sine Božji; Tužna Majko Isusova; Nek mine Majko, s lica tvog; Pjevaj hvale, Magdaleno; Zdravo, sveti Sakramente, <i>Hrvatski crkveni Kantual</i> , Zagreb, Glazbeno pjevačko društvo – Vijenac.
1935.	Dodolska (iz Šokadije); Da sam riba, za ženski zbor, <i>Sklad</i> , Zagreb, god. IV. br. 2, prilog 58.
1936.	Evo 'vako, to je lako, za mješovit zbor, <i>Sklad</i> , Zagreb, god. V. br. 5. prilog 81.
1937.	Sokače iz Bača i Bačkog brijega, mješoviti zbor; Alaj volim u kolu igrati; Gosti, moji gosti...; Oj ide golub; Tambur bio, tamburđija Ivo..., <i>Sklad</i> , Zagreb, god. VI. Br. 1, prilog 84.

	Ljuk' ljuk' niti klin, (dječja troglasna), <i>Sklad</i> , Zagreb, god. VI. Br. 4, prilog 93.
	Gdje kukuje črni kos, za ženski troglasni zbor, <i>Sklad</i> , Zagreb, god. VI. Br. 6, prilog 96.
	Naj se dragi žalostiti; Pojela mi nevestica, za muški zbor, <i>Sklad</i> , Zagreb, god. VI. Br. 6, prilog 97.
1938.	Zagorska rapsodija, za mješoviti zbor, <i>Sklad</i> , Zagreb, god. VII. Br. I, prilog 100.
	Da sam bil ja mali, za mješoviti zbor, <i>Sklad</i> , Zagreb, god. IX. Br. 2, prilog 131.
1940.	Marica se veseli; Šetal sam se v log zelen, za muški zbor, <i>Sklad</i> , Zagreb, god. IX. Br. 2, prilog 130.
	<i>Stotinu hrvatskih narodnih pjesama</i> , sv. 2 (6 pjesama), sv. 3 (8 pjesama), sv. 4 (7 pjesama), Zagreb. (Sklad)
	<i>Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja</i> , Zagreb, vlastita naklada, sv. III, IV, V.
1941.	S one strane Dunava; Pjevala je ptica kos; Tambur buba; Igrala je zlatna jabuka; Povej ljubo; Ja sam stiha doškrebetal, za mješoviti zbor, <i>Sklad</i> , Zagreb. (poseban prilog)
	Sunce jarko, stani malo..., slavonska rapsodija, za muški zbor, <i>Sklad</i> , Zagreb, god. X. Br. 1, prilog 147.
	<i>Popijevke iz Međimurja, za samopjev i glasovir</i> , Zagreb, vlastita naklada. (Sklad)
1942.	<i>Skladbe</i> , Zagreb, Sklad, 1942.
	Međimurska rapsodija broj 1, za mješoviti zbor, <i>Sklad</i> , Zagreb, god. X. Br. 1-2, prilog 149.
	Sejala sam lanek; Tkalačka, za ženski troglasni zbor, <i>Sklad</i> , Zagreb, Br. 3-4, prilog 153 ab.
	<i>Skladbe za mladež</i> , Zagreb, autorova naklada, 64 str.
1943.	Dvije pjesme, Đurđevska rosa na Dunaj pala; Na đurđevsko navečerje, (za glas i glasovir), <i>Proljeće</i> , Zagreb, 3.4.1943.
	Moja draga je zaspala; Idem kući sabah zora; Svi dragani, aman ja; Listek pada z vrbine; Vu toj črnoj gori; Pitam tebe, draga ma; Oj prelepa

	vinska rozgva; Mamica ljubljani, vi bi radi znali, za muški zbor, <i>Sklad</i> , Zagreb.
	Visoko se orli dižu... (po motivima iz Samobora), muški zbor, <i>Sklad</i> , Zagreb, god. XII. Br. 1-2, prilog 161 ab.
1944.	Čuva ovce divojče, narodni motivi iz Bačke, mješoviti zbor; Zvira voda, međimurska narodna, ženski zbor (uz pratnju klavira), <i>Sklad</i> , Zagreb, god. XII. Br. 1-2.
	Plesala sam plesala; Uranila stara baba, za dva glasa i glasovir; Lasi si je rudala, za tri glasa i glasovir, Nabrala je jagode petrofke; Ftiček leti, za tri glasa „a cappella“; Sosedova Rega dimo dobeži; Neznam tužna djevojka, za četiri glasa „a cappella“, <i>Sklad</i> , Zagreb, god. XII. Br. 5-6.
PUBLIKACIJE IZ OBLASTI PRAVA	
1926.	<i>Općinsko sudovanje u Vojvodini i Međimurju</i> , Zlatar, vlastita naklada, 304. str.
1928.	<i>Uredba o konvalidaciji brakova</i> , Sombor, vlastita naklada, 88. str.
1929.	Petar Žorž, <i>Tumačenje krivičnog zakona za Kraljevinu Srba, Hrvata i Slovenaca</i> , Sombor, Štamparija „Bačka“, 232 str. (Zbirka zakona iz 1929 g.)

3.3. Treće razdoblje (1945. – 1964.)

Treće razdoblje rada, Vinko Žganec proveo je u Zagrebu, a to je bilo vrijeme intenzivnog, profesionalnog i raznolikog etnomuzikološkog rada. Po završetku rata, radio je u *Muzikološkom odsjeku Etnografskog muzeja u Zagrebu*. Na dva je načina u to vrijeme Vinko Žganec vršio etnomuzikološku djelatnost. Kroz svoja terenska istraživanja ophodio je područje Hrvatskog zagorja i okolicu Koprivnice te je zapisivao folklornu glazbu tih krajeva. S druge strane, Vinko Žganec je aktivno sudjelovao na općinskim, regionalnim, ali i državnim smotrama (Bezić, 1991).

Terenska istraživanja rezultirala su poznatim i opširnim zbirkama *Narodne popijevke Hrvatskog zagorja: Napjevi*, 1950, *Tekstovi*, 1952 - i *Etnomuzikološka studija* tek 1971. godine u *Zborniku za narodni život i običaje*. knj. 44, te zbirka *Hrvatske narodne popijevke iz Koprivnice i okoline*, 1962 - sve u izdanju *Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti* (Žganec, 1990). Uz terenska istraživanja na području Hrvatskog

zagorja i na području Koprivnice, Vinko Žganec je snimio i izdao jako puno međimurskih napjeva te je objavio nekoliko značajnih izdanja za narodnu poeziju i za hrvatsku muzikologiju: *Pjesme jugoslavenskih Rusina* i *Jačkar hrvatskih narodnih jački* iz Gradišća (izdao zajedno s Martinom Meršićem) (Bartolić, 1978).

Vinko Žganec objavio je manje rukopisne zbirke notnih zapisa čiji je sadržaj sakupio na spomenutim smotrama, a one su bile pohranjene u *Institutu za narodnu umjetnost* danas *Institut za etnologiju i folkloristiku*. Aktivnom prisutnošću na smotrama u svim regijama diljem Hrvatske, Vinko Žganec je ubrzo postao stručnjak za folklornu glazbu u Hrvatskoj. Svoju stručnost Žganec je predočio u zbirci *Hrvatske narodne pjesme i plesovi*, svezak I, koju je uredio u suradnji s Nadom Sremec 1951. godine. Na početnim stranicama te zbirke Žganec je objavio vlastitu klasifikaciju hrvatske vokalne folklorne glazbe pod naslovom *Osnovni stilovi hrvatskih narodnih pjesama* (Bezić, 1991).

Brojni notni zapisi folklorne glazbe koje je sakupio Vinko Žganec pridonijeli su osnivanju *Instituta za narodnu umjetnost* (INU) u kojem je Žganec bio jedan od osnivača i prvi ravnatelj. Još za vrijeme rada u *Muzikološkom odsjeku Etnografskog muzeja* postigao je da INU omogući terenska istraživanja i drugim melografima i glazbenim stručnjacima (Bezić, 1991). U *Odboru za narodni život i običaje JAZU*, Vinko Žganec imao je dvije značajne funkcije. Od 1948. do 1955. godine bio je voditelj Etnomuzikološke sekcije, a od 1961. do 1975. godine bio je tajnik toga *Odbora* (Marković, 1991). Rezultat je sudjelovanja na znanstvenim skupovima velik broj znanstvenih radova od kojih su najpoznatiji *Muzički folklor naroda Panonskog bazena* i *Metrika i ritmika u versifikaciji narodnog deseterca* (Bartolić, 2003).

Vinko Žganec istaknuo se kao predavač na *Muzičkoj akademiji u Zagrebu* gdje je radio do 1966. godine. U školskoj godini 1948./49. na Akademiji je uveden predmet Muzički folklor za koji Žganec drži predavanja, vodi seminare i povremenim stručnim ekskurzijama predstavlja i uvodi studente u terenski istraživački rad. Zbog oskudnih studija za predmet Muzički folklor, Žganec je u vlastitoj nakladi 1962. godine izdao priručnik *Muzički folklor I: Uvodne teme i tonske osnove (skale): predavanja na Muzičkoj akademiji u Zagrebu*. Ta je publikacija smanjila poteškoće nastale zbog reduciranog plana i programa za predmet Muzički folklor. Valja napomenuti da rukopis drugog sveska (ritmički problemi) nije objavljen (Bezić, 1991).

Od 8. do 16. rujna 1951. godine u Opatiji se održala četvrta konferencija *Međunarodnog savjeta za folklornu glazbu* (International Folk Music Council - IFMC). Vinko Žganec jedan je od stručnjaka koji su se istaknuli u pripremi i organizacije te konferencije (Krader, 1991). 1952. godine je bio član i osnivač *Udruženja muzičkih folklorista Jugoslavije*, od 1955. godine *Saveza folklorista Jugoslavije*, a od 1965. godine *Saveza udruženja folklorista Jugoslavije*. 1955. do 1963. godine vršio je dužnost predsjednika *Društva folklorista Hrvatske*, a nakon toga je postao počasni predsjednik (Bezić, 1991).

Sredinom pedesetih godina 20. stoljeća, na prijedlog Vinka Žganca, *Staroslavenski institut* u Zagrebu, *Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti* i *Institut za narodnu umjetnost*, udružuju se u sistematskom istraživanju magnetofonskog snimanja glagoljaškog pjevanja na području od Istre do Dalmacije. Uz taj projekt, Vinko Žganec se od 1955. godine posvećuje istraživanju i snimanju tradicionalnog crkvenog pučkog pjevanja na kvarnerskim otocima i u Dalmaciji. U jeseni 1964. godine Vinko Žganec odlazi u mirovinu, no tu ne staje njegov rad (Bezić, 1991).

3.3.1. Objavljeni radovi Vinka Žganca od 1945. do 1964. godine

Tablica 3. Popis objavljenih radova Vinka Žganca od 1945. do 1964. godine (Starčević-Štambuk, A. (1991). *Bibliografija radova Vinka Žganca*, str. 401-414.)

GODINA OBJAVLJIVANJA	NAZIV OBJAVLJENOG RADA
ETNOMUZIKOLOŠKI I MUZIKOLOŠKI RADOVI	
1945.	Sakupljanje narodnih napjeva, <i>Vjesnik</i> , Zagreb, 11.10.1945.
1946.	Kako da promatramo kulturu našeg sela, <i>Seljačka sloga</i> , Zagreb.
	Ljestvice u hrvatskim popijevkama iz Međimurja, <i>Cecilija</i> , <i>Smotra za glazbeni život</i> , Zagreb, 1. str. 17-22.
	Muzički folklor na smotri hrvatske seljačke kulture, <i>Muzičke novine</i> , Zagreb, 4-5, str. 3.
1947.	Skupljanje pučkih popijevaka u kotaru Koprivnice, <i>Zbornik muzeja grada Koprivnice</i> , Koprivnica, 2, str. 86-89.

1948.	Kako da leksikografiramo pučke popijevke, <i>Muzičke novine</i> , Zagreb, 3, 5-6, str. 1.
1949.	Muzički i plesni folklor na našem festivalu, <i>Prvi festival Saveza K.F.G. Hrvatske</i> , Zagreb, br.3, 16.9.1949.
	Smotra narodne pjesme i plesa na I. festivalu kulturno-prosvjetnih društava Hrvatske, <i>Seljačka sloga</i> , Zagreb, god. 11, br, 10, str 4-8.
1950.	<i>Hrvatske narodne pjesme kajkavske</i> , Zagreb, Matica hrvatska, 553. str.
	<i>Narodne popijevke Hrvatskog zagorja, Napjevi</i> , Zagreb, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 440. str. (Zbornik jugoslavenskih pučkih popijevaka, knj. 4)
	Kuhačeva literarno-muzikološka ostavština, <i>Muzička revija</i> , Zagreb, 1, str. 135-148.
	Institut za narodnu umjetnost, Prikaz rada, Skupljanje zbirki narodnih napjeva, <i>Muzička revija</i> , Zagreb, 1, str. 229-232.
1951.	& Nada Sremec, <i>Hrvatske narodne pjesme i plesovi</i> , Zagreb, Seljačka sloga, 284. str. (Hrvatske narodne pjesme i plesovi, sv. 1)
	Hrvatski folklor na festivalu plesova i pjesama naroda Jugoslavije u Opatiji, <i>Kulturni radnik</i> , Zagreb, 4, str. 441-462.
	Jugoslavenski muzički folklor na festivalu u Opatiji, <i>Kulturni radnik</i> , Zagreb, 4, str. 549-560.
	Kroz radio muzički je folklor došao na pravo mjesto, <i>Radio Zagreb</i> , Zagreb, br. 8.
	Narodne pjesme, plesovi i običaji Narodne Republike Hrvatske, <i>Pjesme, plesovi i običaji</i> , Zagreb, str. 73-98.
	Osnovni stilovi hrvatskih narodnih pjesama, <i>Hrvatske narodne pjesme i plesovi</i> , knj. I, Zagreb, str. 5-9.

1952.	<i>Narodne popijevke Hrvatskog zagorja, Tekstovi, Zagreb, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 395. str. (Zbornik jugoslavenskih narodnih popijevaka, knj. 5)</i>
	<i>Istarski muzički folklor, Istra i Slovensko primorje, Beograd, str. 35-57.</i>
	<i>Muzičko folklorno stvaranje u Hrvatskoj, Narodni list, Zagreb, 1.1.1952.</i>
	<i>Problem popularnih glazbenih instrumentalnih zborova, Vjesnik, Zagreb, 9.12.1952.</i>
	<i>Sakupljanje narodnih pjesama s magnetofonom, Seljačka sloga, Zagreb, 14, 10, str. 10.</i>
1955.	<i>Istraživanje muzičkog folkloru u Pokuplju, Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb, 60. str. 367-369.</i>
	<i>Orijentalizmi u jugoslavenskom muzičkom folkloru, Tkalčićev zbornik, Zagreb, str. 81-90.</i>
	<i>Sakupljanje muzičkog folkloru u Bačkoj, Prekmurju, na Krku i u Slavoniji, Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb, 60. str. 346-369.</i>
	<i>Za tvorničku proizvodnju narodnih glazbala, Tamburaška glazba, Zagreb, br. 2.</i>
1956.	<i>Die Elemente der jugoslawischen Folklore-Tonleitern im serbischen liturgischen Gesange, Studia memoriae Belae Bartok sacra, Budapest, str. 349-363.</i>
	<i>Folklore Elements in the Yugoslav Ortodox and Roman Catholic Liturgical Chant, Jurnal of the International Folk Music Council, London, vol. VIII. Str. 19-22.</i>
	<i>Proučavanje muzičkog folkloru na otocima Lošinju, Susku i Cresu, Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb, 61. str. 422-432.</i>

	Marolt, France: Gibno-zvočni obraz Slovencev, Slovenske narodoslovne študije, III. zvezek, Glasbeno-narodopisni inštitut v Ljubljani, 1954. <i>Slovenski etnograf</i>, Ljubljana, IX, str. 284-285.
	Marolt, France: Slovenski glasbeni folklor, Slovenske narodoslovne študije, IV. zvezek, Glasbeno-narodopisni inštitut v Ljubljani, 1954. <i>Slovenski etnograf</i>, Ljubljana, IX, str. 285-287.
1957.	Ljestvice muzičkog folklor Hrvatskog zagorja, <i>Zbornik zagrebačke Klasične gimnazije 1607-1957</i>, Zagreb, str. 743-755.
	Muzički folklor, <i>Otok Susak</i>, Zagreb, str. 333-348. (rad JAZU, 49)
	Moj prvi susret s ličkim pjevačima, <i>Ličke novine</i>, (s.n.).
	Pogled u historiju muzike kroz muzički folklor, <i>Muzika i škola</i>, Zagreb, 2. str. 49-53.
	Pjevači narodnih pjesama u Hrvatskom zagorju, <i>Zagorski kolendar</i>, Zagreb, str. 153-158.
	Proučavanje glagoljaškog pjevanja na otoku Krku 1955. godine, <i>Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti</i>, Zagreb, 62. str. 441-443.
1958.	<i>Međimurje u svojim pjesmama</i>, Zagreb, Savez muzičkih društava NR Hrvatske, 180 str.
	Autorsko-pravna zaštita melografskoh rada, <i>Rad kongresa folklorista na Bjelašnici 1955. i u Puli 1952</i>, Zagreb, str. 187-195.
	(Die Volksmusik in Kroatien), u: Jugoslawien, II. Die Volksmusik, 2, Kroatien, <i>Die Musik in Geschichte und Gegenwart</i>, Kassel...etc., str. 350-359.
	Kajkavska narodna pjesma, <i>Zagorski kolendar</i>, Zagreb, str. 115-118.

	Moj sistem koreografije narodnih plesova, <i>Rad kongresa folklorista na Bjelašnici 1955. i u Puli 1952.</i>, Zagreb, str. 45-48. The Tonal and Modal Structure of Yugoslav Folk Music, <i>Journal of the International Folk Music Council</i>, London, vol. X. Str. 18-21.
1959.	Istraživanje glagoljaškog pjevanja na otocima Krku, Rabu i Pagu, <i>Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti</i>, Zagreb, 63, str. 479-482. Muzički folklor naroda u panonskom bazenu, <i>Rad kongresa folklorista Jugoslavije u Varaždinu 1957</i>, Zagreb, str. 71-76. IV. kongres Saveza folklorista Jugoslavije, <i>Rad kongresa folklorista Jugoslavije u Varaždinu 1957</i>, Zagreb, str. 5-18.
1960.	O muzičkom aspektu narodnih balada na hrvatskom etničkom području, <i>Rad kongresa SUFJ Zaječar-Negotin 1958</i>. Beograd, str. 119-122. Protuletno lepo vreme, <i>Zagorski kolendar</i>, Zagreb, str. 149-156. Suradnja balkanskih folklorista na izučavanju folkloru svojih zemalja, <i>Zvuk</i>, Sarajevo, 31-32, str. 60-62. Rad folklorista Jugoslavije, <i>Zagorski kolendar</i>, Zagreb. Sjećanje na turneju „Tamburice“ iz Amerike, <i>Tamburaška glazba</i>, Zagreb, III. Str. 23-25.
1961.	Etnomuzikološka istraživanja našega folkloru u Mađarskoj, <i>Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti</i>, Zagreb, 60, str. 367-369. Nasrtaj na tonalni sistem, <i>Zvuk</i>, Sarajevo, 49-50. Str. 505-507. Pjesma o zecu i njene varijante, <i>Zagorski kolendar</i>, Zagreb, str. 99-108. Pjesme uz rad nekad i danas, <i>Rad kongresa SFJ Titovo Užice 1961</i>. Beograd, str. 347-351. S magnetofonom po Međimurju, <i>Međimurska revija</i>, Čakovec.

1962.	<i>Hrvatske narodne popijevke iz Koprivnice i okoline</i> , Zagreb, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 239. str. (Zbornik jugoslavenskih narodnih popijevaka, knj. 7)
	<i>Muzički folklor, I, Uvodne teme i tonske osnove (skale), Predavanja na Muzičkoj akademiji u Zagrebu</i> , Zagreb, vlastita naklada, 190 str.
	Folklor sela i grada, <i>Narodno stvaralaštvo – Folklor</i> , Beograd, 1. Str. 5-8.
	Folklorne škole, <i>Muzika i škola</i> , Zagreb, str. 36-38.
	Kuhačev rad, život i značenje za našu muzičku kulturu, <i>Zvuk</i> , Beograd, 54. Str. 435-446.
	Međimurske narodne pjesme iz Prvog svjetskog rata, <i>Međimurska revija</i> , Čakovec.
	Oko definicije folklor, <i>Zvuk</i> , Sarajevo, 52. Str. 145-152.
	Melodije bećarca, <i>Zbornik za narodni život i običaje</i> , Zagreb, knj. 40, str. 513-523.
	Proučavanje muzičkog folklor u Poljicima, <i>Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti</i> , Zagreb, 66. Str. 359-363.
	Zagorski narodni plesovi, <i>Zagorski kolendar</i> , Zagreb, str.121-129.
	Milošević, Vlado: Bosanske narodne pjesme, knj. I-III, Banja Luka, 1954-1961. <i>Narodna umjetnost</i> , Zagreb, 1, str, 112-115.
	Njemačko izdanje narodnih pjesama iz Hrvatske, <i>Narodno stvaralaštvo – folklor</i> , Beograd, sv.1, str.48.
Peukert, Herbert: Serbokroatische und Makedonische Volkslyrik Berlin 1961. <i>Narodna umjetnost</i> , Zagreb, 1, str. 112-115.	
1963.	Istraživanje muzičkog folklor na otoku Korčuli, <i>Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti</i> , Zagreb, 67. Str. 329-332.

	La gamme istrienne dans la musique populaire yougoslave, <i>Studia Musicologica</i> , Budapest, Tom. IV, 1-2, str. 101-128.
	Metrika i ritmika u versifikaciji narodnog deseterca, <i>Narodna umjetnost</i> , Zagreb, 2. Str. 3-36.
	Muzički folklor naroda Jugoslavije, <i>Folklor naroda Jugoslavije</i> , Zagreb, 22. Str.
	Nastavak istraživanja našeg muzičkog folkloru u Mađarskoj, <i>Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti</i> , Zagreb, 68, str. 319-330.
	Pitanje nove jugoslavenske himne, <i>Narodno stvaralaštvo – folklor</i> , Beograd, sv. 5, str. 344-346.
	Revista de folclor, A. 7, Nr. 3-4, Bucaresti 1962, <i>Narodna umjetnost</i> , Zagreb, 2, str. 221-223.
1964.	Sabrao Martin Meršić; redakcija i komentari Vinko Žganec, <i>Jačkar, Hrvatske narodne jačke iz Gradišća, Čakovec</i> , Novinsko-izdavačko i štamparsko poduzeće, 205 str. Biblioteka pododbora Matice hrvatske, knj. 1)
1964.-65.	Muzičke skale i ritmovi u gradišćanskim narodnim pjesmama, <i>Narodna umjetnost</i> , Zagreb, 3, str. 149-162.
MUZIKALIJE – HARMONIZACIJE, OBRADJE, KOMPOZICIJE	
1945.	<i>Bunjevačke i šokačke popievke iz Bačke</i> , Zagreb, autorova naklada, 15. Str. (Sklad)
1946.	<i>Pjesme jugoslavenskih Rusina</i> , Zagreb, autorova naklada, 128. str.
1958.	<i>Gradišćanske jačke, za muški zbor</i> , Zagreb, Muzička naklada.
1960.	Muzičko folklorno stvaranje u Hrvatskoj, <i>Kolo vokalnih i instrumentalnih kompozicija</i> , Zagreb, br. 4.
1962.	Četiri međimurske popijevke, <i>Kolo vokalnih i instrumentalnih kompozicija</i> , Zagreb, str. 3.

3.4. Četvrto razdoblje (1965. – 1976.)

Odlazak u mirovinu krajem 1964. godine nije omeo Vinka Žganca u radu pa je on i dalje vrlo aktivno sudjelovao na znanstvenim skupovima, kako u Hrvatskoj tako i u inozemstvu. Od mnoštva radova koje je objavio Vinko Žganec od 1965. godine Bezić (1991) izdvaja tri:

- *O redigiranju zbirki narodnih popijevaka*, objavljeno na njemačkom jeziku u zborniku *Volksmusik Südosteuropas*, 1966. godine,
- *Odnos glagoljaškog crkvenog i svjetovnog pjevanja u Kvarnerskom području*, objavljeno u *Krčkom zbornik*, 1971. godine,
- *Govor varijanata*, *Zbornik za narodni život i običaje*, također objavljen 1971. godine.

Vinko Žganec je svoja terenska istraživanja započeo u prvom razdoblju, a u trećem razdoblju je sustavno povećao tu svoju djelatnost, pošto je od 1945. do 1956. godine češće posjećivao Međimurje zbog posla. Terenska istraživanja su se uvelike olakšala od kako je 1952. godine Vinko Žganec započeo s magnetofonskim snimanjima. Sredinom šezdesetih godina 20. stoljeća, Žganec je započeo pripremati sakupljenu građu za tisak (Bezić, 1991).

1973. godine Vinku Žgancu se ukazala prilika za objavljivanje njegove građe prikupljene iz Zeline i okolice, no nažalost nije doživio 1979. godinu kada je objavljena ta zbirka. No u Čakovcu je 1974. godine objavljena zbirka *Pučkih popijevka Hrvata iz okolice Velike Kaniže u Mađarskoj* čijoj objavi je svjedočio i sam Žganec. Obje te zbirke je za tisak pripremio Zvonimir Bartolić. Nakon što je navršio osamdeset godina, Vinko Žganec polako smanjuje intenzitet i opseg svog rada. Vinko Žganec je imao pomoćnika kod pripremanja rukopisa nove međimurske zbirke. Bio je to profesor glazbe u Zagrebu, Međimurac Miroslav Vuk. Organizacijom prikupljenih notnih zapisa, Žganec i Vuk došli su do 1963 popijevke koje su razvrstali u 25 tematskih skupina. Nakon toga trebalo je još dovršiti analize notnih zapisa za izabrane napjeve. Taj posao je akademik Vinko Žganec uspješno započeo već krajem šezdesetih godina 20. stoljeća, no sredinom sedamdesetih posustaje, a 12. prosinca 1976. godine umire, a za sobom ostavlja pregršt neobrađenih zapisa i snimaka (Bezić, 1991).

3.4.1. Objavljeni radovi Vinka Žganca od 1965. do 1976. godine

Tablica 4. Popis objavljenih radova Vinka Žganca od 1965. do 1976. godine (Starčević-Štambuk, A. (1991). *Bibliografija radova Vinka Žganca*, str. 401-414.)

GODINA OBJAVLJIVANJA	NAZIV OBJAVLJENOG RADA
ETNOMUZIKOLOŠKI I MUZIKOLOŠKI RADOVI	
1965.	Proučavanje pjevanja Gospina plača, <i>Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti</i> , Zagreb, 70, str. 447-454.
1966.	Über das Redigieren der Volksliedersammlungen, <i>Volksmusik Südosteuropas</i> , München, Bd. 7, str. 29-33.
1967.	Pjevanje i muzička pratnja istarskih, krčkih i novljanskih pučkih pjesama, <i>Narodno stvaralaštvo – folklor</i> , Beograd, 6, 21. Str.1-5.
1967.-68.	Jahrbuch des Oesterreichischen Volksliedwerkes, Band 15, Wien 1966, <i>Narodna umjetnost</i> , Zagreb, 5-6, str. 659-666.
	Janković, Slavko: Šokačke pismice 1, Vinkovci 1967, <i>Narodna umjetnost</i> , Zagreb, 5-6, str. 613-614.
	Mokranjac, Stevan St.: Zapisi narodnih melodija, Beograd 1966, <i>Narodna umjetnost</i> , Zagreb, 5-6, str. 614-615.
	Pravdjuk, O.: Ladovi osnovy ukrains'koi narodnoi muziky, Kijev 1961, <i>Narodna umjetnost</i> , Zagreb, 5-6, str. 610.
	Siratok, A magyar nepzene tara, V (Collection of Hungarian Folk Music, V. Laments), (Ed.) Kiss, Lajos & Rajeczky, Benjamin, Budapest 1966, <i>Narodna umjetnost</i> , Zagreb, 5-6, str. 610-612.
	Stockmann, Doris & Fiedler, Wilfried & Stockmann, Erich; Albanische Volksmusik, Bd. 1. Gesaenge der Camen, Berlin 1965, <i>Narodna umjetnost</i> , Zagreb, 5-6, str. 612-613.
	The Critics and Ballad, (Ed.) Leach, MacEdward & Coffin, Tristram P., Carbondale 1961, <i>Narodna umjetnost</i> , Zagreb, 5-6, str. 605-606.

	& Rajković, Zorica, <i>Jurnal of the International Folk Music Council</i> , Cambridge, Vol 19, 1967 Vol 20, 1968, <i>Narodna umjetnost</i> , Zagreb, 5-6, str. 660-663.
1969.	Franjo Ks. Kuhač i mađarski muzički folklor, <i>Zbornik slavonskih muzeja</i> , Vinkovci, I. str. 7-23.
	Proučavanje i snimanje crkvenog i svjetovnog pjevanja na otoku Hvaru u godini 1959. <i>Sveta Cecilija</i> , Zagreb, god. XXXIX, 3. Str. 79-82, 111-114.
1970.	Proučavanje i snimanje crkvenog i svjetovnog pjevanja na otocima Krku, Rabu i Pagu, <i>Sveta Cecilija</i> , Zagreb, XL 2. Str. 46-47.
	Proučavanje i snimanje crkvenog i svjetovnog pjevanja na otocima Krku, Rabu i Pagu, (nastavak) <i>Sveta Cecilija</i> , Zagreb, XL 3. Str. 83-85.
	Proučavanje i snimanje crkvenog i svjetovnog pjevanja na otocima Krku, Rabu i Pagu, (nastavak) <i>Sveta Cecilija</i> , Zagreb, XL 4. Str. 119-120.
	Slavonski muzički folklor kao izraz tradicionalne muzičke kulture Slavonije i Baranje, <i>Zbornik radova I. znanstvenog sabora Slavonije i Baranje</i> , Osijek, str. 813-826.
1971.	Govor varijanata, <i>Zbornik za narodni život i običaje</i> , Zagreb, knj. 45, str. 725-742.
	Muzička tradicija u narodnom pjevanju u Poljicima, <i>Poljički zbornik</i> , Split, 2. Str. 241-249.
	Muzički folklor Poljica u Dalmaciji, <i>Zbornik radova o Stevanu Mokranjcu</i> , Beograd, str. 221-244.
	Narodne popijevke Hrvatskog zagorja (etnomuzikološka studija), <i>Zbornik za narodni život i običaje</i> , Zagreb, knj, 44, str. 5-236.
	Odnos glagoljaškog crkvenog i svjetovnog narodnog pjevanja u kvarnerskom području, <i>Krčki zbornik</i> , Krk, sv, 2, str, 145-152.

1972.	Glagoljaško pjevanje kao dragocjeno kulturno-historijsko nasljedstvo Hrvata, <i>Sveta Cecilija</i> , Zagreb, 1.
1972.-73.	Franjo Kuhač i njegovo djelo na „Crkvenom Jačkaru“ Gradišćanskih Hrvatov: povodom 60-godišnjice smrti. <i>Hrvatske novine, Glasnik Gradišćanskih Hrvata</i> , Eisenstadt, 1972, br. 25, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 42, 43, 44, 46, 47; 1973; br. 1, 3, 5, 6.
1973.	Deutsche Volksweisen aus Suedmaehren, Kassel-Basel – Tours – London 1971 Max, Wenzel (Hrsg.). <i>Narodna umjetnost</i> , Zagreb, 10, str. 459.
	<i>Hrvatske pučke popijevke iz Međimurju</i> , Zagreb, Društvo hrvatskih skladatelja, 2 sv. (1. sv. 3 izd, 2. sv. 2. izd.)
1974.	<i>Pučke popijevke Hrvata iz okolice Velike Kaniže u Mađarskoj</i> , priredio Zvonimir Bartolić, Čakovec, „Zrinski“, 284.str.
	Hrvatske varijante u crkvenim pjesmama, <i>Sveta Cecilija</i> , Zagreb, 1, str. 27-28.
1979.	<i>Hrvatske pučke popijevke iz Zeline i okolice</i> , za tisak priredio Zvonimir Bartolić, Zelina, Samoupravna interesna zajednica kulture i informiranja, Zelina, 292.str.
1983.	Der glagolitische Gesang als kostbares kulturhistorisches Erbgut der Kroaten, <i>Musikethnologisches Kolloquium, zum 70. Geburtstag von Walther Wünsch</i> , (1978), die südosteuropäische Volkskultur in der Gegenwart, Referate der 4. Internationalen Balkanologentagung (1970), Walther Wünsch in Dünkbarkeit gewidmet, Graz, str. 169-173.
1990.	<i>Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja</i> , knj. 1. Za tisak priredili Jerko Bezić i Grozdana Marošević, Zagreb, Zavod za istraživanje folklor, 349.str.

4. Međimurska popijevka

Međimurska popevka je neizostavan dio tradicijske kulture Međimurja. Sastoji se od stihova koji se pjevaju na melodiju te tako oblikuju pjesmu. Od 2013. godine *Međimurska popevka* postala je nematerijalno kulturno dobro (Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, preuzeto 10. rujna 2018. na: <https://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=6212&kdId=331455054>).

Nematerijalna baština ne može se prezentirati predmetima, ali uz pomoć tehnologije dobiva svoje mjesto u muzejima dodajući mu neuhvatljivu, ali sveprisutnu notu – u ovom slučaju pjesmu koja je Međimurce pratila i još uvijek prati kroz život (Muzej Međimurja Čakovec, preuzeto 10. rujna 2018. na: <https://mmc.hr/nematerijalna-bastina-rh-medimurska-popevka/>).

Žganec (2015) navodi kako je upravo *Zbornik hrvatskih pučkih popijevaka iz Međimurja* ogledalo pučke popijevke u Međimurju koja je tamo živjela prije više desetljeća, ali i stoljeća. Pučke popijevke u navedenom zborniku podijeljene su u tri glavne skupine.

U prvoj skupini nalaze se popijevke koje imaju opći slavenski karakter te na sebi nose patinu starine. To su uglavnom dječje popijevke, popijevke iz igara, popijevke uz kolo, svatovske, društvene popijevke te popijevke o prirodi. Upravo su te popijevke najstarije i najprimitivnije. Popijevke uz kolo pjevaju se u Kotoribi, Donjem Vidovcu i Donjoj Dubravi. One imaju vrlo mali opseg melodije te su vrlo jednostavne po formi. Riječi takvih popijevaka odaju veliku starinu. Što se tiče svatovskih popijevaka, one su većinom obredne i pjevaju se isključivo u svatovima. U tu skupinu spadaju i stare šaljive popijevke te popijevke koje su im po melodiji ili duhu srodne (Žganec, 2015).

U drugu skupinu spadaju popijevke koje su po svojim karakteristikama specifične za Međimurje. To su popijevke čije su melodije u naturalističkim ljestvicama, osobito u dorskom, frigijskom i eolskom načinu. Dakle, ova se skupina ističe tugaljivom melodijom te odaje praslavensku dušu. Žganec (2015) navodi kako se zapravo čini da u svim popijevkama iz ove skupine čujemo samo jednu melodiju, ali je ipak drugačija. U ovom dijelu nalazi se i zasebna skupina međimurskih pučkih popijevaka pod nazivom *tuševi*. To su melodije kojima se zaboravio tekst, ali se pamte

zbog lakog ritma i narodnog duha. Obično se sviraju u svatovima i sličnim društvenim prigodama.

U treću skupinu spadaju popijevke na kojima se opažaju strani utjecaji, posebno utjecaji mađarske, hrvatske i slovenačke pučke popijevke. Popijevke su svrstane na način da se popijevke s najmanjim utjecajem nalaze na početku, dok se popijevke s najvećim utjecajem mađarske pučke popijevke nalaze na kraju. U ovoj skupini nalazi se mnogo popijevaka koje su u jednom dijelu mađarske, a u drugom međimurske. Što se tiče pjesničkih motiva u međimurskim pučkim popijevkama, oni su ili specifično međimurski ili slavenski. Specijalno međimurski motivi nalaze se u ljubavnim i vojničkim popijevkama. Za takve popijevke karakterističan je humor, tuga, ljubav prema Međimurju i prirodna ljepota (Žganec, 2015).

Crkvene popijevke bile su tiskane odvojeno od svjetovnih, a autor ih je poredao po crkvenoj godini. Navodi kako je crkvena popijevka u Međimurju vrlo bujna te da su je dobrim dijelom sačuvali mađarski kantori koji ih nisu htjeli širiti jer su smatrali da bi se tako širio ilirizam. Čuvanju takvih popijevaka pridonio je i konzervativan duh Međimuraca jer su zahtijevali da se pjevaju i sviraju samo stare popijevke koje zna pjevati čitav narod. Autor ističe i ljubav međimurskog naroda za stare crkvene popijevke te navodi kako je upravo to razlog što su ostale sačuvane (Žganec, 2015).

Guršić (1970) za međimursku popijevku kaže da je to naš spomenik *aere prennius*, trajniji od mjedi, izražen u melodiji pučkog pjeva koji je lišen materijalnog oblikovanja.

4.1. Smotra „Međimurske popevke“ u Nedelišću

1971. godine Ogranak *Seljačke sloge iz Nedelišća* inicirao je organizaciju smotra starih međimurskih napjeva. Prva smotra održala se 20. lipnja 1971. godine, a pratilo ju je gotovo 700 posjetitelja. Smotra se održava još i danas, a stručnu komisiju su činili akademik Jerko Bezić, dr. sc. Grozdana Marošević, prof. dr. sc. Stjepan Hranjec te profesori Dragica Karolina Šimunković, Zoran Palčok, Miroslav Vuk, Branimir Magdalenić, Ladislav Varga, Marijan Zuber i Miroslav Novak (Međimurska popevka, pristupljeno 10. rujna 2018. na: <http://www.medjimurska-popevka.hr/index.php/medimurske-popevke#>).

Peta smotra *Međimurske popevke* bila je posvećena Žgančevoj 85. godišnjici rođenja i 60. godišnjici stvaralaštva (Muzej tradicijske glazbe Međimurja, pristupljeno 10. rujna 2018. na: http://www.mtraditional.com/akt_kult_glaz_manif.html).

Slika 15. V. smotra *Međimurske popevke* u Nedelišću (gledatelj sa šešikom je Vinko Žganec (Izvor: http://www.mtraditional.com/akt_kult_glaz_manif.html pristupljeno 10. rujna 2018.)

Od 2007. godine održavaju se predsmotre u Donjem Kraljevcu i Murskom Središću u organizaciji *KUD-a Općine Donji Kraljevec* i *KUD-a Mura Mursko Središće*. Od 2014. godine predsmotru iz Murskog Središća organizacijski preuzima *KUD Sveti Jeronim iz Štrigove* pa se predsmotre od tada odvijaju u Štrigovi. Predsmotre se također održavaju i za Pomurske Hrvate u Mađarskoj i to od 2011. godine, na kojima uz stare napjeve Pomurskih Hrvata izvođači pjevaju i međimurske izvorne pučke popijevke. Valja spomenuti da se od 2008. godine na inicijativu Ljudevite Boščaka i Franje Preložnjaka u Toplicama Sveti Martin održavaju *Dječje smotre međimurske popevke* za čije organizacije je zaduženo *HKUU Sveti Martin iz Svetog Martina na Muri* (Međimurska popevka, pristupljeno 10. rujna 2018. na: <http://www.medjimurska-popevka.hr/index.php/medimurske-popevke#>).

Slika 16. Nastup vokalne skupine KUU „Društvo žena Gornji Kraljevec“ na 45. smotri *Međimurske popevke* u Nedelišću (Izvor: <http://www.kuudrustvozenagornjikraljevec.hr/index.php/popevka-nedelisce-2016> pristupljeno 10. rujna 2018.)

4.2. Bilježenje popijevaka

Vinko Žganec se bilježenjem pučkih popijevaka iz Međimurja počeo baviti još kao đak. Do 1912. godine zabilježio ih je oko pedesetak. Na temelju tih popijevaka Žganec je napisao studiju koju je čitao na zasjedanju *Zbora duhovne mladeži* u zagrebačkom sjemeništu. U sakupljanju su mu uvelike pomogli neki pjevači – kazivači koji su mu skicirali pučke melodije i dolazili k njemu pa je Žganec tada prema njihovom pjevanju redigirao zabilješke (Žganec, 2015).

Vinko Žganec težio je starinskoj popijevci pa se dosta puta znao vratiti kući bez da je išta zapisao jer su njegovi kazivači zaboravili što su nekada znali (Žganec, 1971, prema Marošević, 1991).

Kod bilježenja su Vinku Žgancu najviše pomogli pojedinci. On navodi kako je bilo teško i gotovo nemoguće raditi s grupom pjevača. Najlakše je bilježio kada je radio s jednim pjevačem, a posebnom onim koji je poznao materijale, dok bi ostali samo ometali i razgovarali o sporednim temama (Žganec, 1940).

Prije samog bilježenja, Žganec je svojim kazivačima objasnio zašto se pučke melodije bilježe te ih je podučio kako trebaju pjevati kako bi on što lakše zapisao napjev (Žganec, 2015).

Marošević (1991) navodi kako je Vinko Žganec bio pedantan zapisivač kojemu je cilj bio što preciznije zabilježiti melodiju napjeva. Žganec tvrdi da se napjev treba zapisati točno kako ga narod pjeva te da se pjevača ne smije ispravljati. Posebnu pažnju kod bilježenja Žganec je posvećivao ukrasima i sporednim notama jer su upravo ti mali detalji dali karakter narodnoj melodiji (Žganec, 1940, prema Marošević, 1991).

Za vrijeme boravka u Somboru, gdje se prvenstveno bavio pravničkim poslom, Vinko Žganec je uz sebe uvijek imao kajdanku. Napjeve je znao zapisati na ulici, u slučajnom susretu s nekim od njegovih kazivača, bilježio je na različitim svečanostima, u svom uredu, na svakom mjestu gdje mu se pružila prilika. Često se znalo dogoditi da je zaboravio zapisati ime kazivača, mjesto ili datum izvođenja (Vuk, 1991).

Slika 17. Dr. Vinko Žganec i Kata Fabić - Jančec iz Donje Dubrave (snimljeno 1967. godine) (Izvor: Bartolić, Z. (2006). *Dr. Vinko Žganec 1890. – 1979. U prigodi 30. obljetnice smrti 12. XII. 1976. – 12. XII. 2006.*)

Žganec je većinu sakupljene građe zapisao po sluhu, u strpljivom radu s pjevačem. Od pjevača je najprije tražio da otpjeva pjesmu onako kako zna, dok je on prilikom tog prvog pjevanja zapisivao tekst. Nakon toga pjevač je ponovno otpjevao pjesmu, ali znatno sporije, kako bi Žganec mogao zabilježiti i melodiju. Nakon što su završili s bilježenjem, Žganec je otpjevao ono što je zapisao kako bi u slučaju greške

zajedno s pjevačem ispravio zapis. Valja napomenuti kako je u ono vrijeme (kada su se napjevi bilježili rukom) Žganec obavljao cijelu obradu napjeva na licu mjesta, što je danas uz magnetofon nezamislivo (Marošević, 1991).

Od 1952. godine Žganec je međimurske popijevke snimao uz pomoć magnetofonske vrpce (Bezić, 1991).

4.2.1. Pjevači i kazivači

Prema riječima Vinka Žganca, pjevači i pjevačice su najtalentiraniji ljudi koji se razumiju i u druge stvari. Suvremena folkloristika također ukazuje na važnost pjevača - kazivača, interpretatora koji se ujedno smatraju i suautorom djela što ga izvode. Iz toga su vidljivi problemi usmene književnosti kao što su nastajanje, stvaranje li je pojedinac ili kolektiv te je li osobnost izvođača odgovorna za njezino trajanje. Budući da se usmeni oblik sastoji od priopćavanja kazivača/interpretatora krugu slušatelja, kazivač/interpretator na taj način ostvaruje vlastitu interpretaciju. Zbog toga je važno napomenuti da interpretator narodne pjesme nije samo običan posrednik, već se smatra aktivnim suautorom koji stvaralački sudjeluje u uobličavanju tekstone i teksta i zajedničkom činu performancije s publikom. Pritom se radi o talentiranim pojedincima koji se ističu pamćenjem, pjevanjem, ali i sposobnošću da osjete potrebe kolektiva u kojem žive (Hranjec, 1991).

Vinko Žganec imao je specifičan odnos prema narodnim pjevačima jer je zapažao i isticao, ne samo njihovu sposobnost, već i ulogu koju su imali pri zapisu usmenog oblika. Budući da je zapisivao narodne pjesme, ne samo iz Međimurja nego i cijele sjeverozapadne Hrvatske, Hrvatskog Pomurja u Mađarskoj, ali i mnogih drugih prostora, Vinko Žganec neposredni je sudionik usmene interpretacije. O tome svjedoče njegove zbirke gdje su uz tekst pjesama navedena imena pjevača, godina i mjesto rođenja te zbirni popis svih pjevača u zbirci. Uz neke pjesme i zbirke iznosio je i bilješke o svojim pjevačima. Iz tih zapisa je poznato da je *Jelisava Marčec* (Macini) posjedovala bilježnicu u kojoj su bile zabilježene sve pjesme oko Macinca, da je *Magdalena Trstenjak* iz Štrigove bila mlada žena koja je bila vrlo načitana te da je *Šimun Mustać* bio jako inteligentan čovjek koji je Vinku Žgancu naknadno slao neke pjesme te se s njim često dopisivao (Hranjec, 1991).

U I. knjizi *Zbornika jugoslavenskih pučkih popijevaka* pod naslovom *Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja*, Vinko Žganec navodi kako su mu kod bilježenja najviše pomogli pojedinci. Pritom posebno ističe Florijana Andrašeca kojeg je našao u Dekanovcu 1916. godine te je u njemu otkrio vrlo bistra pojedinca koji je znao puno pučkih popijevaka. Zahvaljujući njemu, Vinko Žganec je zabilježio gotovo sve popijevke koje se pjevaju u Dekanovcu i okolici (Hranjec, 1991).

Slika 18. Vinko Žganec kao mladi svećenik u Dekanovcu (stoji u sredini), a desno pored njega stoji Florijan Andrašec (Izvor:

<file:///G:/slike/%C5%BEganec%20i%20andra%C5%A1ec%20skupa%20na%20sliki.html>
pristupljeno 24. kolovoza 2018.)

Uz osobne podatke pjevača, Žganec je zabilježio i njihovu klasno-socijalnu pripadnost i obrazovanje. Svi ti pjevači bili su stvaralačke ličnosti koje su jasno prepoznatljive u svojoj sredini. Kao važan element u usmenom procesu naglašava njihovu sposobnost pamćenja, ali ističe da se na pjevanje daju teško nagovoriti. Hranjec (1991) zaključuje kako upravo taj čin teškog nagovaranja svjedoči kako su pjevači pjevanje smatrali svečanim činom smatrajući da kontekst na principu reciprociteta utječe na izvođenje pjesme. Uz sve to, Vinko Žganec je svoje pjevače smatrao i informatorima koji su mu često pomagali da svoje pjesme smjesti u kontekst

pa se uz zapisane tekstove često mogu naći informacije etnološke, običajne naravi, pučka objašnjenja i dogodovštine vezane uz njih (Hranjec, 1991).

Jela Pavčec bila je jedna od istaknutijih kazivačica. Njezina suradnja s Vinkom Žgancom trajala je pedesetak godina, a zapisivali su donjomeđimurske narodne pjesme, pošto je Jela Pavčec bila iz Preloga. Jelu Pavčec kao i Miju Novaka, Leonarda Žnidarića pa i Florijana Andrašeca vezala je ljubav prema međimurskoj popijevci i folkloru. Oni su u svojim sredinama pokrenuli *Seljačke sloge* i u razdoblju od 1948. do 1956. godine u Međimurju je stvoren najveći broj kola i plesova. Kada je 1962. godine umro Florijan Andrašec, Ogranak *Seljačke sloge* u Dekanovcu prestao je s radom (Novak, 1991).

Slika 19. Jela Pavčec iz Preloga i njezin muž Franjo (Izvor: Bartolić, Z. (2006). *Dr. Vinko Žganec 1890. – 1979. U prigodi 30. obljetnice smrti 12. XII. 1976. – 12. XII. 2006.*)

Milovan Gavazzi u svojem članku *S fonografom kroz Međimurje* navodi kako pjevači imaju neobično razvijeno muzičko pamćenje, gotovo memoriranje melodija. Navodi također da pjesma u narodu nije fiksirana, već da se od vremena do vremena mijenja. Mijenja se čak i u pojedinca pjevača, ali i u skupu njih koji pripadaju istoj socijalnoj zajednici (Gavazzi, 1989).

U svom radu Hranjec (1991) je iznio neke zanimljivost koje je uočio u razgovoru s nekolicinom tada živih Žgančevih pjevača i pjevačica (Elizabeta Toplek, Kata Lisjak, Kata Prosenjak, Josip Vlašić). Od pjevača je saznao kako Žganec na pjevače nije nailazio slučajno. Budući da je selo neposredna sredina, točno se znalo tko je vrstan pjevač. Pjevači su naveli i kako Žganec od njih nije tražio da pjevaju neke određene pjesme, već one koje se pjevaju u njihovom selu. Također on nije intervenirao u izvedbi pjesme, već je istodobno pjesmu zapisivao i notno pa su pjevači morali ponavljati neke stihove. Zanimljivo je i to da pjevači navode kako su narodne pjesme žive i aktualne te se stavljaju u kontekst vremena i osjećaja njihovih prenositelja i pjevača.

Slika 20. Elizabeta Toplek – *Teta Liza* (Izvor: <http://zajednica-hkuumz.hr/2017/08/12/elizabeta-toplek-teta-liza-1924-2017/> pristupljeno 10. rujna 2018.)

Budući da je Vinko Žganec volio i cijenio svoje kazivače – pjevače te pisao o njima u svojim djelima (Perić-Polonijo, 1991) upravo su im njegova djela na neki način pisani spomenik (Hranjec, 1991).

Marija Tuksar – Micika

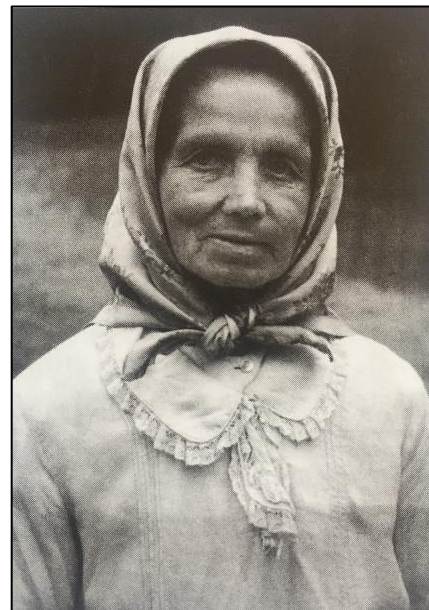
Marija Tuksar od milja u svom rodnom Vratišincu zvana Micika naučila je pjesme od svoje majke Katarine i tete Margarete. U Međimurju su je zbog lijepog glasa i ljubavljju prema popijevki nazvali *primadonom međimurske narodne arhaičke glazbe*. Bila je članica pjevačkog zbora *KUD-a „dr. Vinko Žganec“ iz Vratišincea*, a nakon toga sudjelovala je na različitim svečanostima svoje Općine, na *Smotri folklor*

u Donjoj Dubravi, *Pesmarici naših mamica* u Ivanovcu, *Međimurskoj popevki* u Nedelišću. Više je puta u Zagrebu na *Međunarodnoj smotri folklor*a predstavljala Međimurje i međimursku popijevku (Leček i Turk, 2018).

2011. godine Marija Tuksar je uz pomoć Lidijske Bajuk, Marije Šarića i Općine Vratišinec objavila samostalni album *Sunčani glas iz daljine* (Hrvatsko društvo skladatelja, pristupljeno 10. rujna 2018. na: <http://www.hds.hr/clan/bajuk-lidija-2/>).

Slika 21. Marija Tuksar – Micika
(Izvor: Leček, I. i Turk, Z. (2018).
*Vratišinec, Općina i njeni ljudi –
povijest i sadašnjost*)

Slika 22. Margareta Šoltić je od
1934. do 1958. dr. Vinku Žgancu
pjevala preko 100 popijevaka
(Izvor: Bartolić, Z. (2006). *Dr.
Vinko Žganec 1890. – 1979. U
prigodi 30. obljetnice smrti 12.
XII. 1976. – 12. XII. 2006.*)

5. Kulturni život po uzoru na Vinka Žganca

U Vratišincu, ali i diljem Lijepe naše ponose se imenom i djelom Vinka Žganca. Zbog tog ponosa, neke su ustanove, događaji i društva pridodali ime Vinka Žganca. U rodnom selu akademika Žganca, uz ulicu i Dom kulture, ime Vinka Žganca nosi i škola, KUD i mješoviti pjevački zbor koji nekoliko puta na godinu organiziraju događaje na kojima se može čuti zvuk međimurske popijevke (Općina Vratišinec, pristupljeno 30. kolovoza 2018. na: <http://www.vratisinec.hr/>).

5.1. Osnovna škola „dr. Vinka Žganca“ Vratišinec

Prema riječima Zdravka Mlinarića (2018), načelnika Općine Vratišinec, prije no što je sagrađena zgrada u kojoj se sada u Vratišincu odvija nastava, školovanje se odvijalo u staroj školi koja se nalazila u središtu mjesta. Danas u toj staroj školi djeluje dječji vrtić, poštanski ured i zdravstvena ambulanta.

Slika 23. Stara škola u Vratišincu (Izvor: Bartolić, Z. (2006). *Dr. Vinko Žganec 1890. – 1979. U prigodi 30. obljetnice smrti 12. XII. 1976. – 12. XII. 2006.*)

1977. godine, zbog smanjenog broja učenika i otežanih uvjeta rada, škola je pripojena OŠ Mursko Središće. Iako su se mještani odmah pobunili i prosvjedovali zbog tog čina, škola je vratila samostalnost tek nakon 18 godina. U međuvremenu se u Vratišincu sagradila nova školska zgrada koja je do samostalnosti bila PŠ Vratišinec. Nju su polazili učenici od prvog do šestog razreda, dok su učenici sedmog i osmog razreda odlazili na školovanje u OŠ Mursko Središće. Od 2. rujna 1994. godine OŠ Mursko Središće podijeljena je na dvije škole. Tako od početka samostalnog rada škola nosi ime dr. Vinka Žganca, a u sklopu matične škole radi i područna škola u Gornjem

Kraljevcu (OŠ Mursko Središće, pristupljeno 24. kolovoza 2018. na: <http://os-mursko-sredisce.skole.hr/skola/povijest>).

Škola njeguje tradiciju, kajkavsku riječ i međimursku popijevku kroz školski pjevački zbor, dječji folklor, ali i nastupe na brojnim festivalima gdje kao grupa ili pojedinci predstavljaju sebe, školu i djelo Vinka Žganca. 2015. godine škola je proslavila 20. obljetnicu postojanja, kada su uz prigodni kulturni program otkrili bistu dr. Vinka Žganca koja se od tada nalazi ispred škole i svakog jutra *pozdravlja* učenike. Školska himna također govori o njihovom čovjeku, a naziva se *Vinko Žganec* (OŠ „dr. Vinko Žganec“ Vratišinec, pristupljeno 24. kolovoza 2018. na: <http://os-vzganca-vratisinec.skole.hr/>).

VINKO ŽGANEC

Tekst: Petra Zadavec

Glazba: Stjepan Horvat

Na sjeveru, sasvim gore
gdje sviću najljepše zore
Međimurju, našem rajju
i ptice lijepo pjevaju.
Međimurju, našem rajju
i ptice lijepo pjevaju.

**Pjesme od čovjeka našeg
svijetu ostavile biljeg.
Svatko se time ponosi
i škola mu ime nosi.**

U našem selu rođen,
sa glazbom od Boga nadaren.
Vratišincu trag ostavi,
sa pjesmama se proslavi.
Vratišincu trag ostavi,
sa pjesmama se proslavi.

On oduvijek skroman bijaše,
al' tu njeg`ve pjesme ostaše.
Sad Žganec Vinko počiva,
a pjesma s nama prebiva.
Sad Žganec Vinko počiva,
a pjesma s nama prebiva.

Slika 24. Pjesma posvećena Vinku Žgancu (osobna arhiva)

5.1.1. Glazbeno stvaralaštvo „dr. Vinka Žganca“

Osnovna škola „dr. Vinka Žganca“ iz Vratišincea od samog osamostaljenja ponosno nosi ime svog sumještanina. Već unazad deset godina uz svoje mnogobrojne projekte razvijaju poseban dan posvećen Vinku Žgancu. U početku je taj projektni dan bio posvećen općenito Vinku Žgancu, kada su učenici upoznivali njegov život i djelo kroz različite nastavne predmete. U posljednje četiri godine projekt je nazvan *Glazbeno stvaralaštvo „dr. Vinka Žganca“*, a svake godine pozivaju se različite škole i predavači koji upotpunjuju program i prenose svoje znanje na ostale. Iz jedne radionice, ovaj je projekt zaživio pa je tako i proširen na koncert koji se ove godine odvijao u *Domu kulture „dr. Vinko Žganec“* na kojem su se uz domaćine predstavile brojne škole (OŠ „dr. Vinko Žganec“ Vratišinec, pristupljeno 24. kolovoza 2018. na: http://os-vzganca-vratisinec.skole.hr/?news_hk=1&news_id=479&mshow=290#mod_news).

Slika 25. Nastup školskog zbora OŠ „dr. Vinko Žganec“ iz Vratišincea „Glazbenom stvaralaštvu „dr. Vinka Žganca“ (Izvor: http://os-vzganca-vratisinec.skole.hr/?news_hk=1&news_id=479&mshow=290#mod_news pristupljeno 24. kolovoza 2018.)

5.2. Osnovna škola „dr. Vinka Žganca“ Zagreb

Uz onu u Vratišincu, u Republici Hrvatskoj djeluje još jedna osnovna škola koja nosi ime akademika dr. Vinka Žganca. To je *Osnovna škola „dr. Vinka Žganca“* iz Zagreba čije školsko područje obuhvaća Mjesne samouprave Kozari Bok i Kozari Putovi. Usporedbom broja učenika u istoimenim školama, dolazimo do velike razlike

jer Zagrebačku školu pohađa pet puta više njih (OŠ „dr. Vinko Žganec“ Zagreb, pristupljeno 27. kolovoza 2018. na: <http://os-vzganca-zg.skole.hr/>).

Slika 26. Logotip OŠ „dr. Vinko Žganec“ iz Zagreba (Izvor: <http://os-vzganca-zg.skole.hr/> pristupljeno 27. kolovoza 2018.)

Škola nosi ime dr. Vinka Žganca, a da je to tako zaslužna je učiteljica Marija Novak koja je u OŠ „dr. Vinka Žganca“ u Zagrebu radila u razrednoj nastavi od 1983. do 2001. godine. Marija Novak rodnom je iz Donje Dubrave i upravo joj je Vinko Žganec bio motivacija i poticaj da se počne baviti proučavanjem narodnih plesova (Vidmorović, 2015).

Slika 27. Marija Novak (Izvor: <http://www.donjadubrava.hr/dd3/default.asp?sid=4365> pristupljeno 27. kolovoza 2018.)

Od 2014. godine u OŠ „dr. Vinka Žganca“ u Zagrebu obilježavaju se *Dani Vinka Žganca*, a drugu godinu za redom, točnije 10. travnja 2015. godine u goste Zagrebačkoj školi pozvana je OŠ „dr. Vinka Žganca“ iz Vratišincea kako bi zajedničkim nastupima i druženjem obilježili taj dan. Osim plesom i pjesmom, u školi njeguju narodnu tradiciju kroz školsku zadrugu u kojoj se bave izradom sapuna na tradicionalan način, sadnjom ljekovitog bilja, izradom ručnih radova i heklanjem (HRT Magazin, pristupljeno 28. kolovoza 2018. na: <https://www.hrt.hr/279731/magazin/dan-vinka-zganca>).

Slika 28. *Dani Vinka Žganca* u OŠ „dr. Vinko Žganec“ u Zagrebu (Izvor: http://os-vzganca-vratisinec.skole.hr/?news_id=183#mod_news pristupljeno 27. kolovoza 2018.)

5.3. Međimurska zaklada za obrazovanje „dr. Vinko Žganec“

Život akademika Vinka Žganca bio je mnogima uzor i motivacija. Primjer da je to tako vidimo u Međimurskoj zakladi za obrazovanje koja je odlučila da upotpuni naziv s imenom velikog čovjeka koji je svojim neumornim radom zaslužan za to što je Međimurje danas dio Republike Hrvatske koju predstavlja u najljepšem svjetlu. Skupština Međimurske županije koja se sastala u veljači 2012. godine donijela je Odluku o osnivanju *Međimurske zaklade za obrazovanje „dr. Vinko Žganec“*. Iste godine, točnije 17. prosinca 2012. godine, *Zaklada* je započela s radom čija je svrha pružiti srednjoškolcima i studentima financijsku pomoć kod školovanja, promovirati

obrazovanje i nagrađivati postignute uspjehe (Međimurska županija, pristupljeno 29. kolovoza 2018. na: <https://medjimurska-zupanija.hr/vinko-zganec/>).

Slika 29. Logotip Međimurske zaklade za obrazovanje „dr. Vinko Žganec“ (Izvor: <https://medjimurska-zupanija.hr/vinko-zganec/> pristupljeno 29. kolovoza 2018.)

5.4. KUD „dr. Vinko Žganec“ Vratišinec

Vratišinec ima bogatu tradiciju koja se najviše veže uz pjevanje, točnije zbornu pjevanje vezano uz školstvo, ali naravno i nezaobilazno za ono vrijeme, crkveno pjevanje. Prva okupljanja pjevača unutar zbora krenula su 1789. godine kada je osnovana *Župa Uzvišenja svetog Križa u Vratišincu*, dok je 1848. godine osnovana *Pučka škola* čiji su učitelji usmjeravali pjevače na pjevanje kako u školskom zboru, tako i u crkvenom zboru jer su u to vrijeme školski učitelji bili istovremeno i kantori, odnosno orguljaši i voditelji crkvenih zborova (KUD „dr. Vinko Žganec“ Vratišinec, pristupljeno 30. kolovoza 2018. na: <http://kud-vratisinec.hr/povijest/>). Jedan od istaknutijih voditelja koji su uspješno vodili pjevački zbor prije II. svjetskog rata (1935. – 1938. godine) (Šimunković, 1991) bio je učitelj Mirko Žganec, brat akademika dr. Vinka Žganca. Taj zbor je djelovao pod nazivom „*Sokolske čete*“. Mirko je bilo mlađi brat Vinka Žganca, jedan od osmero braće, a narod ga se sjeća kao dobrog učitelja, muzikaša, velikog veseljaka i zabavljača (Žganec, 1916, prema Leček i Turk, 2018).

U jesen 1969. godine, na prijedlog Dragice Karoline Šimunković, tada učiteljice glazbenog odgoja u osnovnoj školi Vratišinec, s radom je započeo mješoviti

pjevački zbor koji je pjesme izvodio četveroglasno (KUD „dr. Vinko Žganec“ Vratišinec, pristupljeno 30. kolovoza 2018. na: <http://kud-vratisinec.hr/povijest/>).

Slika 30. Mješoviti pjevački zbor KUD-a „dr. Vinko Žganec u ranim 70-im godinama 20. stoljeća (osobna arhiva)

Prema riječima gospođe Šimunković (2018) koja je stupila u kontakt s Vinkom Žgancom, zbor je već u siječnju 1970. godine počeo s uvježbavanjem napjeva koje im je redovito slao Vinko Žganec. On je redovito pratio razvoj zbora te je uz njegovu podršku pjevački zbor pod ravnanjem Dragice Karoline Šimunković nastupio na brojnim nastupima.

Slika 31. Smotra pjevačkih zborova u Vratišincu (Izvor: <http://kud-vratisinec.hr/povijest/#prettyPhoto/2/> pristupljeno 30. kolovoza 2018.)

„Kulturno umjetničko društvo Vratišinec“ osnovano je 13. siječnja 1970. godine, no, samo nekoliko mjeseci kasnije, dr. Vinko Žganec je u pismenom obliku dao pristanak da društvo može nositi njegovo ime te pa se od tada pa sve do danas društvo predstavlja pod nazivom *Kulturno umjetničko društvo „dr. Vinko Žganec“ Vratišinec*, odnosno *KUD „dr. Vinko Žganec“ Vratišinec*. Unutar KUD-a danas djeluje nekoliko sekcija, a to su: folklorna sekcija, starija folklorna sekcija, mlađa folklorna sekcija, dječja folklorna sekcija i tamburaška sekcija (Leček i Turk, 2018).

Folklorna sekcija

Pod vodstvom mlade učiteljice Zdenke Prenzl, koja je 1950. godine osnovala *Seljačku slogu*, u početku djeluje folklorna sekcija čiji su plesovi i kola bili praćeni uz zvuk harmonike. Školski je folklor uglavnom bio vezan uz rad učiteljice Henice Žnidar uz koju su tadašnji učenici uspješno svladavali i uvježbavali kola i plesove Međimurja. Nakon nje sekciju vodi učiteljica Franciska Matoša iz Vratišince. Danas u *OŠ „dr. Vinko Žganec“ Vratišinec* pod vodstvom učiteljice Marijane Škvorc učenici razredne nastave uče međimurske pjesme i plesove koji su sačuvani zahvaljujući njihovom sumještaninu (KUD „dr. Vinko Žganec“ Vratišinec, pristupljeno 30. kolovoza 2018. na: <http://kud-vratisinec.hr/povijest/>).

Slika 32. Prvotna folklorna sekcija (Izvor: <http://kud-vratisinec.hr/povijest/#prettyPhoto/1/> pristupljeno 30. kolovoza 2018.)

Nakon osnutka KUD-a, folklornu sekciju vodi učiteljica Dragica Karolina Šimuković, a nakon nje učiteljica Katarina Dokuš. Dugi niz godina nakon njih, voditelj KUD-a je učitelj Franjo Liklin. Danas folklornu i mlađu folklornu sekciju vodi Martina Kuretić Sedlar s vlastitim idejama i koreografijama (Leček i Turk, 2018).

Slika 33. Nastup na Đakovačkim vezovima 1973. godine (Izvor: <http://kud-vratisinec.hr/povijest/#prettyPhoto/0/> pristupljeno 30. kolovoza 2018.)

Slika 34. Nastup na Đakovačkim vezovima 2014. godine (osobna arhiva)

Društvo je danas prepoznatljivo zahvaljujući dobroj suradnji folklorne i tamburaške sekcije koje zajedničkim uvježbavanjima i nastupima promiču međimursku kulturu, pjesmu i nošnju diljem Hrvatske, ali i izvan nje. Od 2016. godine, pored dosadašnje tri folklorne sekcije, u KUD-u počinje djelovati starija folklorna sekcija. Nju su pokrenuliiskusni plesači i plesačice koji su činili folklornu sekciju u vrijeme kad je KUD počeo sa svojim radom. Voditeljica starije folklorne sekcije je gospođa Snežana Šoltić (Leček i Turk, 2018).

Slika 35. Folklorna, starija folklorna i tamburaška sekcija KUD-a „*dr. Vinko Žganec*“ Vratišinec na *Smotri međimurskog folkloru u Donjoj Dubravi* 17. lipnja 2018. godine (osobna arhiva)

Tamburaška sekcija

Svaki je kraj, pa tako i Vratišinec, kroz povijest imao svoju glazbu. Puno prije osnutka KUD-a postojali su *bandisti*, svirači limene glazbe koji su prisustvovali svakom događaju, od onog najtužnijeg kao što je sprovod, do onog najveselijeg kao što je svadba ili svakojaka veselica. Uz limenu glazbu koja je djelovala u sastavu *Sokolske čete* postepeno se pojavljuju svirači na žičanim instrumentima (bas, gusle, gitara i sl.). Valja istaknuti i neke harmonikaše koji su bili pratnja folklornoj sekciji, a to su: Ivan Modlic Lackov i kasnije Rudolf Pintarić. Nakon tih početnih godina i pratnje na harmonici, počelo se s formiranjem tamburaške sekcije unutar KUD-a (KUD „dr. Vinko Žganec“ Vratišinec, pristupljeno 30. kolovoza 2018. na: <http://kud-vratisinec.hr/tamburaska-sekcija/>)

Slika 36. Prva glazbena pratnja folkloru - Dragica Šimunković, učitelj Ivica Tomašić s mladim bratom i ocem (Izvor: Leček, I. i Turk, Z. (2018). *Vratišinec, Općina i njeni ljudi – povijest i sadašnjost*)

Tamburaška sekcija KUD-a „dr. Vinko Žganec“ Vratišinec od samog formiranja pa do danas neizostavni je dio svakog nastupa i pratnje folklornoj sekciji. Pored toga, tamburaši uz mnogobrojne nastupe s folklornom sekcijom uspješno bilježe i samostalne nastupe po različitim smotrama tamburaša. Zadnjih desetak godina voditelj tamburaške sekcije je Nikola Kraljić.

Slika 37. Tamburaška i starija folklorna sekcija na Festivalu Žgančevih zapisa 2016. godine (osobna arhiva)

5.4.1. Festival Žgančevih zapisa

Na spomen Vinka Žganca mnogi osjete potrebu da na neki način izraze zahvalnost za sve što je učinio za međimursku popijevku. Tako su i članovi *KUD-a „dr. Vinko Žganec“* iz Vratišincea odlučili dostojno proslaviti 30. obljetnicu njegove smrti. U prosincu 2006. godine u Vratišincu se održavao tjedan posvećen Vinku Žgancu kada je u središtu sela, ispred kapele *Sv. Križa* podignuta bista (Informativna katolička agencija, pristupljeno 30. kolovoza 2018. na: <file:///G:/BISTE/bista%20-%202016.12.2006..html>).

Slika 38. Nastup gostiju na Festivalu Žgančevih zapisa 2016. godine (osobna arhiva)

Za sam kraj tog tjedna, u subotu u popodnevним satima održao se *Festival Žgančevih zapisa* na kojem su sudjelovali različiti izvođači koji su u čast Vinka Žganca izveli neke od pjesama koje je on zabilježio. *KUD „dr. Vinko Žganec“* s ponosom svakog prosinca organizira tu manifestaciju koja je zaživjela i postala tradicijom. Iz godine u godinu dolazi sve više izvođača, a publika uživa u svestranom repertoaru i otkriva tek maleni dio pjesama koje je zapisao Vinko Žganec (Leček i Turk, 2018).

5.5. Mješoviti pjevački zbor „dr. Vinko Žganec“ Vratišinec

Mješoviti pjevački zbor osnovan je 23. veljače 2015. godine na inicijativu mještana koju su bili voljni svojim trudom i radom promovirati djela iz opusa najpoznatijeg mještana njihovog sela, dr. Vinka Žganca (Leček i Turk, 2018).

Prema riječima Katarine Kukovec (2018), predsjednice *Mješovitog pjevačkog zbora „dr. Vinko Žganec“*, zbor broji 21 pjevača koje od samog osnutka vodi i uvježbava prof. Tomislav Cvrtila. Zbor se prvi put predstavio u Vratišincu 12. travnja 2015. godine kada su pjevali na misi u *Crkvi Uzvišenja Sv. Križa*, nakon čega su se počeli redati nastupi. Od samog osnutka predstavljaju se na svim događajima koje organizira Općina Vratišinec, kao i udruge s područja Općine, ali i diljem Međimurja pa i Hrvatske.

Slika 39. Mješoviti pjevački zbor „Dr. Vinko Žganec“ iz Vratišinca
(osobna arhiva)

S ponosom ističu tri događaja čiji su inicijatori upravo oni. Tako se od 2016. godine u *Domu kulture „dr. Vinko Žganec“* u Vratišincu održava priredba povodom

Majčinoga dana. Od iste godine, mješoviti pjevački zbor organizira i *Božićni koncert* koji se održava u *Crkvi Uzvišenja Sv. Križa* u Vratišincu u vremenu između Božića i Nove godine. Od 2018. godine organizatori su *Festivala pjevačkih zborova „Vincekova zipka“*, manifestacije koju su pokrenuli u čast Vinku Žgancu (Leček i Turk, 2018).

5.5.1. Festival pjevačkih zborova „Vincekova zipka“

Siječanj je mjesec u kojem se mnoge Vratišinčarke i Vratišinčari prisjećaju svog čovjeka, u čast njegova rođenja davne 1890. godine. Mješoviti pjevački zbor je s ciljem da se taj događaj ne otme zaboravu pokrenuo festival pjevačkih zborova i dao mu simbolično ime „*Vincekova zipka*“.

Slika 40. Pozornica *Doma kulture „dr. Vinko Žganec“* u Vratišincu prigodom održavanja *1. Festivala pjevačkih zborova „Vincekova zipka“* (osobna arhiva)

Predsjednica zbora, gospođa Kukovec (2018), ističe da je to festival višeglasnog pjevanja. Nit vodilja kod organizacije bila im je potaknuti pjevačke zborove diljem Lijepe naše da vlastitom izvedbom i višeglasnim pjevanjem publici dočaraju ljepotu međimurske popijevke koju je neumorno zapisivao Vinko Žganec.

Prvi Festival pjevačkih zborova „Vincekova zipka“ održao se 3. veljače ove godine u *Domu kulture „dr. Vinko Žganec“* u Vratišincu. Uz organizatore, na festivalu su nastupila još četiri gostujuća zbora: *Mješoviti pjevački zbor „Podravina“* iz Ludbrega, *Mješoviti pjevački zbor KUD-a „Mura“* iz Murskog Središća, *Mješoviti pjevački zbor Sveti Juraj* iz Svetog Jurja na Bregu i *Pjevački zbor „Josip Vrhovski“* iz Nedelišća (Međimurske novine, pristupljeno 31. kolovoza 2018. na: <http://www.mnovine.hr/medimurje/drustvo/zborsko-pjevanje-vincekovu-zipku/>).

Slika 41. Nastup mješovitog pjevačkog zbora „dr. Vinko Žganec“ iz Vratišince na 1. festivalu pjevačkih zborova „Vincekova zipka“ (Izvor: <https://medjimurje.hr/pod-medimurskim-nebom/pozornica/harmonija-glasova-zborskog-pjevanja-na-manifestaciji-vincekova-zipka-33251/> pristupljeno 31. kolovoza 2018.)

Uz mnoštvo uzvanika i uvažениh gostiju, u prvim se redovima posebno isticala gospođa Dragica Karolina Šimunković koja se s radošću odazvala na poziv organizatora i uveličala ovu manifestaciju koja ima velikih ambicija da preraste u tradicionalno godišnje okupljanje pjevačkih zborova u čast etnomuzikologa Vinka Žganca (Međimurske novine, pristupljeno 31. kolovoza 2018. na: <http://www.mnovine.hr/medimurje/drustvo/zborsko-pjevanje-vincekovu-zipku/>).

6. Spomenici Vinku Žgancu

U Međimurju, rodnom kraju dr. Vinka Žganca, možemo susresti različite ustanove, ulice, događaje koji ponosno nose njegovo ime. S tim su ponosom podignute biste i spomen – ploča na kući gdje je rođen Vinko Žganec.

6.1. Spomen – ploča na kući u Vratišincu

Povodom 10. obljetnice smrti akademika Vinka Žganca u suradnji *Zavoda za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Varaždinu* i Općine Čakovec podignuta je spomen – ploča na roditeljskoj kući Vinka Žganca u Vratišincu (Kaštela, 2013).

Slika 42. Spomen – ploča na kući Vinka Žganca u Vratišincu
(osobna arhiva)

U istu se čast 24. listopada 1986. godine u Čakovcu održalo znanstveno savjetovanje na kojem se istaknulo da se bliži stota obljetnica rođenja uglednog hrvatskog etnomuzikologa i da je to izvrsna prilika da se pristupi objavljivanju velike međimurske zbirke. U 1988. godini *Zavod za istraživanje folkloru* kao izdavač te velike međimurske zbirke je od dipl. ing. Željka Žganca (nosioca autorskog prava pokojnog akademika Vinka Žganca) otkupio pravo jednokratnog objavljivanja djela *Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja* u 11 svezaka (Žganec, 1990).

Učiteljica Franciska Matoša iz Vratišincea kroz stihove je dočarala raskošan život Vinka Žganca. U nastavku se nalazi taj tekst koji već u prvoj strofi spominje spomen – ploču.

NAŠEM ČOVEKU

Na sredini Vratišincea Žgancova hiža stoji. Na njoj pak se svetla, crna ploča blešči. Da se tu rodil čovek Kaj Vinko Žganec se zove.	S cirkve se onda čuo zvon I dok sosedi tožno popevaju Vinko je zapisal i v note del: "MENI ZVONI TOŽNI GLOS DONOŠAJU". I pak "ZGINULA JE FTIČICA" Drugam pesme kak ztje pobirat. Prek Drove, pak i čuda dale, Se su ga narodne pesme poznale.
Na tomu je gruntu rasel S drugaj dičkeraj kravice pasel Kak malomu mama mu je popevala I v dušu mu ljubav za pesmu vsadila.	Saki čas je dimo došel Med našu Dravu i Muru I navek je govoril: „NIGDI LEPŠE, KAK JE VU MEĐIMURJU".
Dok je v svet odišel, Nej je bil vesel, Ali je v srcu sobom I Međimurje nesel. Sigdi je za jega povejdal, Jer ga strašno rad mel.	V starosti "VUPRAL JE OČI V NEBO VISOKO" I k sebi zval životnu družicu: Dok za navek zaspim, nek dale si popevleju, A mene nek vu Vratišinec odneseju.
Z notaj i s pesmaj Zmišluval se na Rodbinu i sosede, Na se poznate i prijatele.	I tak je dragi ljudi je. Tam prek štreke, ne zelenom bregu Vinko Žganec mirno spi, a v jutro i navečer koli brega "MEGLA SE KADI".
Si su uni vredno delali I s pesmaj veselje pokazali. Mnogi su žarko ljubili I svoje lublene gubili.	

Franciska Matoša, učiteljica

Slika 43. Tekst posvećen Vinku Žgancu (Izvor: Bartolić, Z. (2006). *Dr. Vinko Žganec 1890. – 1979. U prigodi 30. obljetnice smrti 12. XII. 1976. – 12. XII. 2006.*)

6.2. Biste Vinka Žganca

U Međimurju možemo naći tri biste koje su podignute u čast akademika Vinka Žganca. Dvije od njih nalaze se u Vratišincu, dok se treća bista nalazi u Čakovcu.

6.2.1. Bista u dvorištu Učiteljskog fakulteta u Čakovcu

Prva od tri biste dr. Vinka Žganca postavljena je u dvorištu današnjeg *Učiteljskog fakulteta* u Čakovcu. Izrađena je na inicijativu *Visoke učiteljske škole u Čakovcu* i *Zavoda za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Varaždinu*. Svečanost podizanja biste održala se 14. studenog 2003. godine, koju je, uz prigodni govor, otkrio predsjednik Akademije akademik Ivo Padovan (Kaštela, 2013).

Slika 44. Bista Vinka Žganca u dvorištu Učiteljskog fakulteta u Čakovcu
(osobna arhiva)

6.2.2. Bista ispred kapele Sv. Križa u Vratišincu

U prosincu 2006. godine obilježavala se 30. obljetnica smrti hrvatskog akademika Vinka Žganca. Završnog dana obilježavanja održala se misa zadužnica u *Crkvi Uzvišenja Sv. Križa u Vratišincu* koju je predvodio izaslanik Zagrebačke nadbiskupije dr. Juraj Kolarić. Nakon misnog slavlja, kod kapele *Sv. Križa* u središtu Vratišince upriličena je svečanost otkrivanja poprsja hrvatskog akademika dr. Vinka Žganca (Informativna katolička agencija, pristupljeno 30. kolovoza 2018. na: <file:///G:/BISTE/bista%20-%2016.12.2006..html>).

Slika 45. Dr. Jerko Bezić i dipl. ing. Željko Žganec otkrivaju bistu Vinka Žganca
(Izvor: <http://www.vratisinec.hr/dogadjanja/spomen-bista-vinko-zganec.html>
pristupljeno 30. kolovoza 2018.)

Prigodnim riječima obratili su se mnogi gosti (ispred *Matice hrvatske ogranak Čakovec*, dr. Zvonimir Bartolić, pomoćni ministar kulture Srećko Šestan, župan Međimurske županije Josip Posavec i predstavnik *Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* dr. Jerko Bezić) koji su brojne okupljane mještane pozdravili i zajedno se prisjetili na život i rad dr. Vinka Žganca. Bista u središtu Žgančeva rodnog mjesta rad je kipara Josipa Grgevića, a čast da ju tog dana otkriju dobili su dr. Jerko Bezić i Željko Žganec, sin Vinka Žganca koji čuva očevu ostavštinu (Općina Vratisinec, pristupljeno 30. kolovoza 2018. na: <http://www.vratisinec.hr/dogadjanja/spomen-bista-vinko-zganec.html>).

Slika 46. Župnik Josip Horvat blagoslovio je bistu Vinka Žganca
(Izvor: <file:///G:/BISTE/bista%20-%202016.12.2006..html>
pristupljeno 30. kolovoza 2018.)

Poprsje je blagoslovio domaći župnik Josip Horvat kojemu je godinu dana kasnije dodijeljeno najviše Općinsko priznanje *Plaketa dr. Vinka Žganca*, za očuvanje i održavanje sakralnih spomenika kulture u župi, za nesebičan rad i nadasve velik doprinos za podizanje spomenika poprsja dr. Vinku Žgancu u njegovom rodnom mjestu (Bukovec, 2009).

6.2.3. Bista ispred OŠ dr. Vinko Žganec u Vratišincu

Treća bista podignuta je ispred Osnovne škole „*dr. Vinka Žganca*“ u Vratišincu 29. svibnja 2015. godine. Tog dana škola je proslavila 20. obljetnicu postojanja. Ispred škole održao se prigodni kulturni program u kojem su sudjelovali: *Mješoviti pjevački zbor „dr. Vinko Žganec“* iz Vratišincea, dječji školski zbor, mali folkloriši te recitatori škole (OŠ „*dr. Vinko Žganec*“ Vratišinec, pristupljeno 24. kolovoza 2018. na: http://os-vzganca-vratisinec.skole.hr/?news_id=204).

Slika 47. Svečani program u povodu 20. obljetnice osamostaljenja OŠ „dr. Vinko Žganec“ iz Vratišince (Izvor: http://os-vzganca-vratisinec.skole.hr/?news_id=204 pristupljeno 24. kolovoza 2018.)

Nakon kulturnog programa slijedio je najsvečaniji dio, otkrivanje biste. Čast da otkriju bistu dobili su zamjenica župana Međimurske županije Sandra Herman, načelnik Općine Vratišinec Zdravko Mlinarić i ravnatelj škole Željko Maček (OŠ „dr. Vinko Žganec“ Vratišinec, pristupljeno 24. kolovoza 2018. na: http://os-vzganca-vratisinec.skole.hr/?news_id=204).

Slika 48. Svečanost otkrivanja biste Vinka Žganca ispred OŠ „dr. Vinko Žganec“ u Vratišincu (Izvor: http://os-vzganca-vratisinec.skole.hr/?news_id=204 pristupljeno 24. kolovoza 2018.)

ZAKLJUČAK

Dr. Vinko Žganec bio je pojedinac koji se iz mnoštva istaknuo neumornim radom, a sve s ciljem da nadolazeće generacije uživaju u zvukovima pučke popijevke koja je s godinama i uvjetima tog doba bila na putu ka zaboravu. Svojim je djelovanjem akademik Žganec potaknuo mnoge intelektualce da zajedno s njim ili nakon njega podrobnije zavire ispod površine zapisa i time dočaraju raskoš međimurske, ali i općenito hrvatske pučke popijevke. Ovaj je diplomski rad za mene od iznimne važnosti jer živim u kraju u kojem se uvelike štuje djelo Vinka Žganca. Prikupljajući podatke za izradu rada, saznala sam mnoštvo podataka o životu Vinka Žganca koji mi od prije nisu bili poznati. Na temelju toga, izrada rada postala mi je još značajnijom te sam htjela obuhvatiti sva novostečena saznanja. Radovi i zapisi koje danas možemo čuti ili vidjeti samo su dio koji je uspio *isplovati* na površinu, dok s duge strane, postoji još nezamislivi dio tradicije koji *leži* u fasciklima. Vinko Žganec je u Vratišinčare i Vratišinčarke usadio ljubavi prema međimurskoj popijevci čiju tradiciju oni danas njeguju. S ponosom mogu reći da je zahvaljujući mojoj obitelji, ali i društvu ta ljubav doprla i do mene. Neizmjerne sam sretna što sam odrasla u kraju koji iza sebe ima prošlost kojom se može dičiti i sve to zahvaljujući Vinku Žgancu. Na nama je da budemo promotori kulturne baštine, da se u svakoj prigodi prisjetio djelića prošlosti jer oni koji su je ispisali mislili su na nas u svakom uspjehu, svakoj zapisanoj noti ili otpjevanom tonu.

PRILOZI

Razgovor s gospodom Dragicom Karolinom Šimunković

Dana 28. kolovoza 2018. godine susrela sam se gospodom Dragicom Šimunković s ciljem da mi iz svoje perspektive ispriča viđenje Vinka Žganca, budući da ga je osobno poznavala. Naš razgovor nalazi se u nastavku, a njezini odgovori potkrjepljuju i nadopunjuju rad.

P – pitanje

O – odgovor

P: Tko je došao na ideju da se u Vratišincu osnuje kulturno umjetničko društvo?

O: S radom u školi u Vratišincu započela sam u jesen 1964. godine. Već smo se te godine bavili mislju da organiziramo zbor. Zbor smo okupili krajem 1969. godine. U zboru se tada nalazio velik broj pjevača te smo razmišljali da se zbor nazove po Vinku Žgancu. On je tada živio u Zagrebu i povremeno dolazio u Vratišinec, budući da mu je tamo živio ostatak obitelji. Često sam mu pisala pisma, a on je mene pozivao da dođem u Zagreb. Živio je u Gajevoj ulici. Kada smo se upoznali upitala sam ga želi li da zbor nosi njegovo ime. Isprva je oklijevao jer nije znao može li se nekom društvu dati ime po živoj osobi, no na kraju je pristao. Kako se zbor osnovao u jesen 1969. godine, 1970. godine Vinko Žganec nam je poslao različite note, snimke, partiture i programe po kojima smo radili. Pratio je rad našeg zbora i sve naše nastupe. Pjevački zbor KUD-a „dr. Vinko Žganec“ tada je imao i televizijsku emisiju, što je Vinka Žganca tada jako zanimalo. Posebne nastupe imali smo u Petrinji, gdje su se održavale smotre zborova. Sudjelovali smo i na republičkoj smotri zborova zahvaljujući Vinku Žgancu koji nas je poslušao i dao zeleno svjetlo za taj nastup jer su kriteriji za sudjelovanje bili jako strogi.

P: Koliko često je Vinko Žganec dolazio u Vratišinec, odnosno u Međimurje?

O: Dolazio je vrlo rijetko, rekla bih jednom godišnje, recimo za Dušni dan kako bi obišao groblje te posjetio ostalu obitelj koja je tada živjela u njegovom rodnom Vratišincu.

P: Koliko ste vremena proveli u društvu Vinka Žganca?

O: Kao što sam već rekla, Vinko Žganec nije često dolazio u Međimurje, no ja sam često odlazila kod njega u Zagreb pošto sam tamo izvanredno studirala. Tijekom boravka u Zagrebu, često sam dolazila u njegovu kuću kako bi razgovarali.

P: Jeste li poznavali ženu Vinka Žganca?

O: Da, naravno. Zvala se Anđela, a djevojačko prezime bilo joj je Potočnjak. Umrla je nekoliko godina nakon svog supruga. Bila je jako draga osoba. Ljubav između njih se rodila u vrijeme kada je Vinko radio kao svećenik u Dekanovcu, a ona u školi u Podturnu. Vinko je znao da to neće moći opstati pa je upisao studij prava koji je završio 1919. godine. Anđela i Vinko oženili su se 1925. godine te su otišli živjeti u Sombor.

P: Je li Vam Vinko Žganec govorio kako je bilo u Somboru?

O: Nakon što se oženio i ostavio svećeničko zvanje, otišao je živjeti i raditi u Sombor, budući da mu je tamo ponuđen dobar pravnički posao, ali i zbog toga jer se htio maknuti iz sredine koja ga je osuđivala zbog napuštanja svećeništva. Aktivno se bavio pravom, ali je i strasno sakupljao narodne pjesme. Zbog toga se u njegovoj torbi, uz svakojake spise uvijek nalazila i kajdanka. Obišao je okolicu Sombora i snimio pjesme iz gotovo cijele Vojvodine.

Glazbu, orgulje i kompozicije u svojim je mlađim danima učio kod Franje Dugana starijeg, dok je s Franjom Duganom mlađim surađivao na novom Kantualu koji je izašao 1934. godine. Za taj Kantual pisao je i recenziju. Bio je priznat poznavalac crkvene glazbe i crkvenih narodnih napjeva koje su se izdali u Kantualu. Žganec je pisao mladim skladateljima i bodrio ih. Bio je zadovoljan kako poštuju narodnu glazbu, ne oskrvrnjujući harmonije i čuvajući autohtonost koja je jako važna.

Bio je vrlo plodonosan i puno je radio. Nakon toga započeo je II. svjetski rat i on se odselio u Zagreb.

P: Što je radio za vrijeme II. svjetskog rata?

O: Za vrijeme rata obnašao je dužnost tajnika u HAD-u (Hrvatsko autorsko društvo). U to se vrijeme intenzivno počeo baviti harmonizacijama. Snimio je i izdao jako puno međimurskih napjeva. Nakon rata, 1948. godine aktivno je sudjelovao u radu Instituta za narodnu umjetnost u Zagrebu.

P: Što je Vinko Žganec radio od 1950. godine?

O: Bio je ponosan na to što su upravo oni (Institut za narodnu umjetnost u Zagrebu) bili domaćini konferencije Međunarodnog savjeta za folklornu glazbu (IFMC) koja se održavala 1951. godine u Opatiji. Na toj konferenciji okupilo se puno muzikologa iz Makedonije, Srbije i Bosne... Muzikolozi su snimali njihove nastupe te su tada prvi puta upoznali jugoslavenski folklor. Nakon tog susreta u Opatiji Žganec postaje svjetsko ime. 1955. godine postaje član izvršnog odbora IFMC-a sve do 1967. godine. U tom razdoblju pisao je različite članke, o Kuhaču koji je djelovao u 19. stoljeću, svjetskim muzikolozima i sl. Jedno vrijeme djelovao je kao profesor na glazbenoj akademiji u Zagrebu, a 1964. je umirovljen. Od tada je intenzivno počeo pisati za van, članke i analize uz pomoć svojih ljudi. Time je postao najveće etnomuzikološko ime u jugoslavenskim okvirima.

P: Kakav je bio njegov odnos s kazivačima?

O: Vinko Žganec je volio ljude iz Međimurja, posebno svoje kazivače. Posebno je istaknuo Florijana Andrašeca za kojeg je govorio da je genijalac. Puno je puta Žgancu slao partiture i napjeve koje je sam zapisao ili nadodao. Vinko Žganec je jako brinuo o njemu te ga je uputio na studij u Celje. Jako je brinuo o svim svojim kazivačima i pisao o njima.

Florijana Andrašeca poznavala sam preko Vinka Žganca koji mi je pisao o njemu u brojim pismima. Pisao je o tome kako je Andrašec bio jako muzikalan. Često je uz njega spominjao još jednog zapisivača, Ivana Mustaća - Kantora iz Svete Marije.

P: Jeste li poznavali Mariju Tuksar – Miciku?

O: Naravno, Micika je bila moja pjevačica u pjevačkom zboru KUD-a „dr. Vinko Žganec“. Bila je sjajna pjevačica koja je imala vrlo lijep glas i voljela je pjevati. Suradivale smo cijeli život te ću za nju uvijek imati riječi hvale i zauvijek je pamtit.

P: Postoji li događaj koji Vam se posebno urezao u sjećanje?

O: Puno je lijepih trenutaka i događaja vezano uz Vinka Žganca. Točno se sjećam kada me zamolio da zajedno sa svojim učenicima dođemo otpjevati nešto na Međimurskoj popevki u Nedelišću. Budući da sam tada tek nedavno doselila u Čakovec za mene je Međimurska popijevka još bila nepoznanica. Zamolio me da otpjevamo jednu međimursku baladu. Budući da su u to vrijeme Ladarice bile vrlo

popularne, kao i njihov način pjevanja (obojeno, jakim tonom), svojim sam učenicama dala da pjevaju taj donji ton, sonorno, u dvoglasju. One su to krasno otpjevale, ali mi je Vinko Žganec nakon toga rekao: „Znate Dragice, one nisu Ladarice. Međimurci ne pjevaju kao Slavonci. Međimurci imaju drugačiji ton (mekano, nježno).“ Bio je otvoreni i pazio je na takve detalje. Želio je zadržati izvornost međimurske popijevke.

P: Koje popijevke ste voljeli izvoditi sa svojim zborovima?

O: S pjevačkim zborom KUD-a „dr. Vinko Žganec“ iz Vratišincea izvodila sam puno različitim popijevaka i to sve zahvaljujući Žgancu koji nam je slao partiture pjesama. Između ostalih, izvodili smo: Vuprem oči, Dojdi mili, dojdi dragi, Falila se Jagica, Mamica ljubljena, Vu toj črnoj gori, Pitam tebe draga, Marica se veseli, Naša Rega kruha peče, Snočka sam ti kesno fučkal i popeval, Cveta meni šipek roža, Igrajte nam japa drva vam dopelam, ... Kad se prisjetim, to su sve napjevi za koje je Vinko Žganec, od 1941. do 1945. kao predstavnik HAD-a, imao čast da izađu na svjetlo dana pod njegovom nakladom. Na to je on bio vrlo ponosan. Ja sam, zajedno s pjevačima zbora KUD-a „dr. Vinko Žganec“ Vratišinec, imala čast da dobijem te skladbe.

P: Kakav je način izvođenja popijevke preferirao Vinko Žganec?

O: Vinko Žganec volio je pjevanje a cappella. Nije volio instrumente jer ih, kako je znao reći, nije dovoljno poznao. I dan danas se sjećam njegove izjave: „Kaj, pa mi smo na čeharama na češelj plesali“. Na moje pitanje bi li mi pomogao da nađemo cimbele, napomenuo je da se cimbele više spominju uz mađarsku glazbu te da ih ne bi preporučio.

U samim napjevima, volio je rubato, da se osjeti sloboda i širina popijevke. Dobro je poznao samu strukturu te glazbenu i muzikološku građu međimurske popijevke. Bio je upoznat i s pentatonikom, starim crkvenim ljestvicama, eolskim, frigijskim te je to znanje prenio i meni.

P: Imate li Vi kakvu materijalnu ostavštinu koja će Vas uvijek podsjećati na njega?

O: Moje poznanstvo s njim od 1969. godine do same smrti rezultiralo je mnoštvom pisama i čestitaka, kako od njega tako i od njegove žene. U svojim zadnjim danima teško je pisao pa počeo pisati na pisaću mašinu, ali se uvijek potrudio ručno

napisati rečenicu dvije i potpisati se. Osim što mi je ostalo puno njegovih pisama i čestitaka, na poklon sam dobila 3.,4. i 5. svezak iz 1941., 1942. i 1943. godine.

P: Kakvo mišljenje danas ima narod o Vinku Žgancu?

O: Još dok je živio i radio, poštovali su ga jedni i drugi, i svjetovni i crkveni skladatelji. Bio je obrazovan i potkovan znanjem te je znao dobro komunicirati s ljudima. Ja sam čitav njegov opus upoznala tek na stotoj obljetnici i simpoziju na kojem sam i sama sudjelovala s jednim radom. Na tom simpoziju sudjelovalo je puno stranih muzikologa, Engleza, Mađara, Rumunja, Francuza, a organizaciju je vodio Jerko Bezić. Vinko Žganec je iznad svega bio izvanredan čovjek koji je cijeli život posvetio glazbi, a naročito narodnoj popijevci. Na tome smo mu svi vrlo zahvalni i s ponosom ga se sjećamo.

LITERATURA

1. Bajuk, J. (2017). O međimurskom velikanu Vinku Žgancu i njegovom remek-djelu. U N. Čatlaić (ur.), *Hrvatski kajkavski kolendar 2017.* (str. 224–228). Čakovec: Ogranak Matice hrvatske u Čakovcu.
2. Bartolić, Z. (1978). *Za vuglom provincija: studije, rasprave, eseji, kritike, feljtoni, glose.* Čakovec: Zrinski.
3. Bartolić, Z. (1989). *Krležina genealogija i druge rasprave: knjiga 4. studije. Sjevernohrvatske teme.* Čakovec: Zrinski.
4. Bartolić, Z. (1998). *Sjevernohrvatske teme: knjiga 5., studije i rasprave.* Čakovec: Matica hrvatska.
5. Bartolić, Z. (2003). *Hrvatski narodni pokret međimurskih Hrvata: Sjevernohrvatske teme VII.* Čakovec: Matica hrvatska.
6. Bartolić, Z. (2006). *Dr. Vinko Žganec 1890. – 1976.: U prigodi 30. obljetnice smrti 12. XII. 1976. – 12. XII. 2006.* Osijek: Grafika d.o.o.
7. Bezić, J. (1991). Četiri razdoblja u etnomuzikološkom radu Vinka Žganca. U J. Bezić (ur.), *Narodna umjetnost. Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rođenja Vinka Žganca.* (str. 31–37). Zagreb: Zavod za istraživanje folklor.
8. Bukovec, A. (2009). *Župa Uzvišenja Svetog Križa Vratišinec.* Vratišinec: Župa Vratišinec.
9. Car, K. (2014). *Procjena ugroženosti od požara Međimurske županije.* Varaždin: Vizor d.o.o.
10. Čubelić, T. (1991). Djelo Vinka Žganca u kontekstu suvremene folkloristike. U J. Bezić (ur.), *Narodna umjetnost. Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rođenja Vinka Žganca.* (str. 143–147). Zagreb: Zavod za istraživanje folklor.
11. Frančić, A. (2003). Antroponimija u Hrvatskom pučkim popijevkama iz Međimurja. U *Folia Onomastica Croatica 12-13.* (str. 121–137). Zagreb: Filozofski fakultet.
12. Frančić, A. (2017). I naša o Vinku Žgan(e)cu. U M. Bašić (ur.), *Hrvatski dijalektološki zbornik 21.* (str. 111–128). Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
13. Fracile, N. (1991). Zbirka zapisa dr. Vinka Žganca: Narodne popijevke iz Sombora i okolice. U J. Bezić (ur.), *Narodna umjetnost. Rasprave i prilozi uz*

- stogodišnjicu rođenja Vinka Žganca.* (str.63–69). Zagreb: Zavod za istraživanje folklor.
14. Gušić, M. (1970). Praslavenska baština u Međimurju. U J. Runjak (ur.), *Godišnjak gradskog muzeja broj 4.* (137–146). Varaždin: Novinsko izdavačko i štamparsko poduzeće Varaždin.
 15. Hranjec, S. (1991). Vinko Žganec i njegovi pjevači – kazivači. U J. Bezić (ur.), *Narodna umjetnost. Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rođenja Vinka Žganca.* (str. 175–181). Zagreb: Zavod za istraživanje folklor.
 16. Ivančan, I. (1991). Etnokoreološka djelatnost dr. Vinka Žganca. U J. Bezić (ur.), *Narodna umjetnost. Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rođenja Vinka Žganca.* (str. 175–181). Zagreb: Zavod za istraživanje folklor.
 17. Kaštela, S. (2013). Trideset godina rada Zavoda za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Varaždinu. *Radovi Zavoda za znanstveni rad.* (str. 11-63). Varaždin: HAZU.
 18. Korenčić, M. (1979). Naselja i stanovništvo SR Hrvatske. U J. Lučić (ur.), *Radovi.* (str. 212–218). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu – Centar za povijesne znanosti.
 19. Krader, B. (1991). O vrednovanju golemog opusa Vinka Žganca. U J. Bezić (ur.), *Narodna umjetnost. Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rođenja Vinka Žganca.* (str. 11.–17). Zagreb: Zavod za istraživanje folklor.
 20. Leček, I. i Turk, Z. (2018). *Vratišinec, Općina i njeni ljudi – povijest i sadašnjost.* Pretetinec: Letis d.o.o.i Općina Vratišinec.
 21. Lončarić, M. (1991). Žgančev doprinos poznavanju kajkavštine. U J. Bezić (ur.), *Narodna umjetnost. Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rođenja Vinka Žganca.* (str. 195–202). Zagreb: Zavod za istraživanje folklor.
 22. Marošević, G. (1991). Žgančeva metoda zapisivanja i objavljivanja napjeva. U J. Bezić (ur.), *Narodna umjetnost. Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rođenja Vinka Žganca.* (str. 55–61). Zagreb: Zavod za istraživanje folklor.
 23. Marković, M. (1991). Djelatnost Vinka Žganca u Odboru za narodni život i običaje JAZU. U J. Bezić (ur.), *Narodna umjetnost. Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rođenja Vinka Žganca.* (str. 101–104). Zagreb: Zavod za istraživanje folklor.
 24. Mihalek, D. (1991). Rusinske narodne pesme u zapisima i obradi Vinka Žganca. U J. Bezić (ur.), *Narodna umjetnost. Rasprave i prilozi uz*

- stogodišnjicu rođenja Vinka Žganca.* (str. 71–83). Zagreb: Zavod za istraživanje folklor.
25. Novak, M. (1991). Uloga Vinka Žganca u poslijeratnom razvoju narodnih plesova u Međimurju. U J. Bezić (ur.), *Narodna umjetnost. Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rođenja Vinka Žganca.* (str. 133–142). Zagreb: Zavod za istraživanje folklor.
26. Perić - Polonijo, T. (1991). Žgančev način objavljivanja tekstova usmenih pjesama. U J. Bezić (ur.), *Narodna umjetnost. Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rođenja Vinka Žganca.* (str. 149–166). Zagreb: Zavod za istraživanje folklor.
27. Ritig - Beljak, N. (1991). Vinko Žganec i Gradišćanski Hrvati. U J. Bezić (ur.), *Narodna umjetnost. Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rođenja Vinka Žganca.* (str. 105–110). Zagreb: Zavod za istraživanje folklor.
28. Starčević - Štambuk, A. (1991). Bibliografija radova Vinka Žganca. U J. Bezić (ur.), *Narodna umjetnost. Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rođenja Vinka Žganca.* (str. 401–414). Zagreb: Zavod za istraživanje folklor.
29. Šimunković, D. (1991). Dr. Vinko Žganec i specifični način tradicijskog pjevanja u srednjem Međimurju. U J. Bezić (ur.), *Narodna umjetnost. Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rođenja Vinka Žganca.* (str. 111–120). Zagreb: Zavod za istraživanje folklor.
30. Vidmarović, Đ. (2015). Tužna obljetnica – Marija Novak. *Kaj, XLVIII.* (str. 135–137).
31. Vuk, M. (1991). Popis radova dr. Vinka Žganca iz razdoblja njegova boravka u Somboru (1925-1941). U J. Bezić (ur.), *Narodna umjetnost. Rasprave i prilozi uz stogodišnjicu rođenja Vinka Žganca.* (str. 387–400). Zagreb: Zavod za istraživanje folklor.
32. Žganec, V. (1940). *Moja iskustva kod zapisivanja pučkih melodija.* Zagreb: Sklad.
33. Žganec, V. (1971). Narodne popijevke Hrvatskog zagorja – Etnomuzikološka studija. U V. Žganec (ur.), *Zbornika za narodni život i običaje.* knj. 44, Zagreb: JAZU.
34. Žganec, V. (1990). *Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja – knjiga I.* Zagreb: Zavod za istraživanje folklor.

35. Žganec, V. (1992). *Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja – knjiga II*. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku.
36. Žganec, V. (2002). *Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja – knjiga III*. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku.
37. Žganec, V. (2015). *Hrvatske pučke popijevke iz Međimurja – svjetovne i crkvene*. Čakovec: Matica hrvatska.

USMENI IZVORI:

1. Kukovec, Katarina. Osobni intervju. 24. kolovoza 2018.
2. Mlinarić, Zdravko. Osobni intervju. 31. kolovoza 2018.
3. Šimunković, Dragica Karolina. Osobni intervju. 28. kolovoza 2018.

INTERNET IZVORI:

1. *Hrvatsko društvo skladatelja*, pristupljeno 10. rujna 2018. na adresi: <http://www.hds.hr/clan/bajuk-lidija-2/>
2. *Informativna katolička agencija*, pristupljeno 24. kolovoza 2018. na adresi: <file:///G:/BISTE/bista%20-%2016.12.2006..html>
3. *KUD „dr. Vinko Žganec“ Vratišinec*, pristupljeno 30. kolovoza 2018. na adresi: <http://kud-vratisinec.hr/povijest/>
4. *KUU „Društvo žena Gornji Kraljevec“*, pristupljeno 10. rujna 2018. na adresi: <http://www.kuudrustvozenagornjikraljevec.hr/index.php/popevka-nedelisce-2016>
5. *List Međimurje*, pristupljeno 31. kolovoza 2018. na adresi: <https://medjimurje.hr/pod-medimurskim-nebom/pozornica/harmonija-glasova-zborskog-pjevanja-na-manifestaciji-vincekova-zipka-33251/>
6. *Matica hrvatska*, pristupljeno 3. kolovoza 2018. na adresi: <http://www.matica.hr/hr/480/franjo-dugan-st-25652/>
7. *Međimurska popevka*, pristupljeno 10. rujna 2018. na adresi: <http://www.medjimurska-popevka.hr/index.php/medimurske-popevke#>

8. *Međimurska županija*, pristupljeno 29. kolovoza 2018. na adresi: <https://medjimurska-zupanija.hr/vinko-zganec/>
9. *Međimurske novine*, pristupljeno 31. kolovoza 2018. na adresi: [http://www.mnovine.hr/medimurje/drustvo/zborsko-pjevanje-vincekovu-
zipku/](http://www.mnovine.hr/medimurje/drustvo/zborsko-pjevanje-vincekovu-
zipku/)
10. *Ministarstvo kulture Republike Hrvatske*, pristupljeno 10. rujna 2018. na adresi: <https://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=6212&kdId=331455054>
11. *Muzej Međimurja Čakovec*, pristupljeno 10. rujna 2018. na adresi: <https://mmc.hr/nematerijalna-bastina-rh-medimurska-popevka/>
12. *Muzej tradicijske glazbe Međimurja*, pristupljeno 7. kolovoza 2018. na adresi: <http://www.mtraditional.com/zganec.html>
13. *Općina Donja Dubrava*, pristupljeno 27. kolovoza 2018. na adresi: <http://www.donjadubrava.hr/dd3/default.asp?sid=4365>
14. *Općina Vratišinec*, pristupljeno 30. kolovoza 2018. na adresi: <http://www.vratisinec.hr/dogadjanja/spomen-bista-vinko-zganec.html>
15. *OŠ „dr. Vinko Žganec“ Vratišinec*, pristupljeno 24. kolovoza 2018. na adresi: [http://os-vzganca-
vratisinec.skole.hr/?news_hk=1&news_id=479&mshow=290#mod_news](http://os-vzganca-
vratisinec.skole.hr/?news_hk=1&news_id=479&mshow=290#mod_news)
16. *OŠ „dr. Vinko Žganec“ Zagreb*, pristupljeno 27. kolovoza 2018. na adresi: <http://os-vzganca-zg.skole.hr/>
17. *OŠ Mursko Središće*, pristupljeno 24. kolovoza 2018. na adresi: [http://os-
mursko-sredisce.skole.hr/skola/povijest](http://os-
mursko-sredisce.skole.hr/skola/povijest)
18. *Zajednica hrvatskih kulturno umjetničkih udruga Međimurske županije*, pristupljeno 10. rujna 2018. na adresi: [http://zajednica-
hkuumz.hr/2017/08/12/elizabeta-toplek-teta-liza-1924-2017/](http://zajednica-
hkuumz.hr/2017/08/12/elizabeta-toplek-teta-liza-1924-2017/)

Kratka biografska bilješka

Ime i prezime: Darija Lukačić

Datum rođenja: 17. prosinca 1994.

Mjesto rođenja: Čakovec

Adresa: Mali Marof 28, Gornji Kraljevec

e-mail: darija.lukacic@gmail.com

OBRAZOVANJE:

- 2001. – 2009. Osnovna škola „dr. Vinka Žganca“, Vratišinec
- 2009. – 2013. Ekonomska i trgovačka škola, Čakovec, smjer ekonomist
- 2013. – 2018. Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet, Odsjek u Čakovcu, modul odgojne znanosti

Izjava o samostalnoj izradi rada

Ja, Darija Lukačić, izjavljujem da sam ovaj diplomski rad, na temu *Dr. Vinko Žganec – melograf i zapisivač međimurske popijevke*, izradila samostalno uz vlastito znanje, koristeći se stručnom literaturom i pod vodstvom mentora, višeg predavača Branimira Magdalenića. Vlastoručnim potpisom potvrđujem izjavu o samostalnoj izradi rada.

POTPIS:
